

— iznaja ob 4. zvezku —
Stane mesečno Din 45.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno,
Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 2073 in 2004; ponoči tudi
št. 2034.
Rekopis se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Inzeratni oddelak: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2499Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana
št. 11.542 — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 205.241.

Odmevi političnih govorov v Beogradu

Vedno jasneje se obeležuje enotna linija demokratov vseh grup.
Demokratska stranka v ljuti borbi proti radikalom. — Radiće-
ve šanse se presojajo pesimistično

Beograd, 24. avgusta. p. Politično zatišje
tudi danes niso prekinili nobeni važnejši
dogodki. G. Vukičević je na potu v Bihač,
Davidović v Južni Srbiji, Pribičević v Ba-
natu, Spaho v Bosni, Marinković v Poža-
revcu, Trifković v Tesliću. Od povsod od-
mevajo govori političnih šefov, ki jih jav-
nost s tem večjo pažnjo zasleduje, ker iz
njih izvaja prilično točne sklepe na raz-
voj bodočih političnih dogodkov. Predvsem
se opaža, kako se izjave demokratskih vo-
diteljev po vsebini in po programu vedno
bolj druge drugemu približujejo, kar se sma-
tra za dokaz dejanskega soglasja med nji-
mi, glede politike in taktike po volitvah. V
tem oziru je posebno karakteristično, da sta
snoči Davidović v Skoplju in Pribičević v
Bečkeru zavračala Vukičevića s skoraj
istimi besedami. S tem da je Davidović v
najenergičnejšem in najodločnejšem tonu
postavil na laž min. predsednika, ki po-
dobno kakor dr. Korošec govori, da bo ostal
tudi po 11. septembru na krmilu, je defi-
nitivno razbita kombinacija, ki m. dr. tvori
tudi podlago tkzv. blejskega pakta. Sedaj
je gotovo, da sta Korošec in Vukičević, ki
sama ne bosta razpolagala niti z 80 man-
dati, zidala svoje gradove na pesek.

V krogih Vukičevićevih pristašev je za-
vladala skrajna nervoznost. Oni smatrajo,
da se je DS odločila za najostrejšo borbo

proti radikalom. Tudi tu da sta Davidović
in Marinković solidarna. Današnja »Prav-
da« objavila izjavo vladinca, ki je re-
kel: »Borba se je pričela. Doslej to še ni
bila prava borba. Doslej je šlo samo za
kandidature. Borbo je napovedal Velja Vu-
kičević. Demokrati se odgovorili, da jo
sprejemajo. Tako razumemo velikobečere-
čji govor dr. Voje Marinkovića. Bilo bi
čudno in absurdno, ako bi predpostavljali,
da bodo demokrati čakali prekrizanih rok.
Mi vemo, da so močni med narodom in da
bodo topot tako borbeni kot mi. Obveščeni
smo, da bo Ljuba Davidović šel preko vseh
dosedanjih obzirov in da nas bo 6. septem-
bra strastno napadel. Govori se, da je sa-
mo zategadel odločil svoj končni odgo-
vor Velji Vukičeviću, da bi s takim govo-
rom sedaj, ko imamo še 14 dni do volit-
ev, ne izžval po nepotrebnem trenj v vla-
di.«

S precejšnjim interesom zasledujejo po-
lični krogi vesti o težavah, ki jih ima Ra-
dić skoraj povsod. Njegovi shodi v Bosni
so zelo slabo obiskani, v Sloveniji so nje-
gove šanse propadle, na Hrvaškem mu
grozi velika abstinenca. Snoči so radićev
pridržali tudi v Beogradu volilni sestanek,
na katerem pa je prišlo do burnega spo-
pada z delavci.

Definitivna odpoved DS g. Vukičeviću

«Po 11. septembru bo g. Vukičević pobral šila in kopita», na-
poveduje g. Davidović. — Pribičević najavlja ujedinjenje demo-
kracije, ki bo prevzela vodstvo države

Beograd, 24. avgusta. p. Na svojih
ponesrečenih shodih v Liki je skušal
g. Vukičević rešiti situacijo na ta način,
da je pri vsaki priliki povdarjal, kako
trdna je njegova vlada in da bo ostala
tudi po 11. septembru na krmilu. Vče-
raj je v polemiki s Pribičevićem na
sestanku v Udbini g. Vukičević celo
izjavil, da bo moralo priti še polno
11. septembrov, predno bo on odstopil,
če sedanja radikalno demokratska
koalicija bo dobila sigurno večino, ki
jo bodo še pojačali slovenski klerikali.
Te trditve g. Vukičevića so končno
izzvale g. Davidovića popolnoma iz re-
zerve. Na večeršnjem zboru v Skoplju
je predvsem odločno zavrnil Vukiče-
vičeve trditve o nesoglasjih v demo-
kratskem glavnem odboru in njegovo
izjavo, da so Davidović, Pribičević in
Trifković generali brez vojske. Davidović
je povdaril: G. Vukičević naj ne
govori. Jaz sem glede našega glavnega
odborna tako siguran, kakor glede sa-
mege sebe. Kar se pa tiče generalov,
pravim le to: gospodin Velja bi bil pre-
srečen, ko bi imel četrtno eno vojske,
ki jo imam samo jaz. On ni niti ne bil
izvoljen, ako bi ne bil predsednik vla-
de. Naj si g. Vukičević ne ustvarja, da
ga jaz napadam. Stvar je zelo pripro-
sta, on dela, kakor ne bi smel, a jaz
konstatiram, da to ne gre tako. Nekoč
je nekdo rekel, da se bodo ministri šele
takrat zavedali svoje odgovornosti, ka-
dar bo postavljena v njihovo sobo
slama nagačena koža ministra. To je
izgledalo pretirano, toda prijatelji da-
našnje prilike dajejo demagogu, ki je

to rekel, čim dalje bolj prav. G. pre-
sednik vlade se moti, ako misli, da bo
ostal na vladi tudi po 11. septembru.
Silno se vara. On bi ostal na vladi sa-
mo, ako bi dobil 11. septembra večino.
Če je ne bo, boga mi, i poleg njegove
najbolj vroče želje bo moral pobrati
šila in kopita. 11. septembra bosta oba
ustavna faktorja rekla, kdo ima pravo,
da sestavi vlado. Večino bo dobila de-
mokracija. Ker pa g. predsednik ni
član demokrat. zajednice in tudi mi ne
želimo, da postane, se mu ne bo mogla
izpolniti želja, da še dalje ostane mini-
strski predsednik.

Na zboru v Bečkeru je izjavil si-
noči g. Pribičević: Dne 11. septembra
bomo strmoljavili nasilniško vladavi-
no, ki jo predstavlja g. Vukičević. Mi
hočemo, da v naši državi zavladava de-
mokracija, mi hočemo, da vsa de-
mokracija v naši domovini zedinjena v si-
lo, ki bo sposobna, da zagospodari. Ako
g. Vukičević meni, da so Davidović,
Trifković in Pribičević generali brez
vojske, potem mu jaz odgovarjam, da
Davidović, Trifković in Pribičević
predstavljajo tri četrtine te države. Go-
spod Vukičević ne bo samo, da ni no-
ben general, temveč bi ga mi niti kot
prostega vojaka ne bi vzeli. On pravi,
da čisti radikalno stranko, pa ima med
svojimi radikalnimi ministri tri, ki so
javno označeni kot korupcionisti. Go-
spod Vukičević na to strašno obtožbo
molči, pač pa z vso vneto podpira
kandidaturo arhangelja čistoče Laze
Markovića...

Madžarski kmetje proti Rothermereu

Madžarska narodna manjšina v ČSR odklanja plačano akcijo
angleškega lorda

Bratislava, 24. avgusta. d. Tu se je vrši-
lo veliko protestno zborovanje Zveze ma-
džarskih poljedelcev. Na zborovanju je bi-
la sprejeta resolucija, v kateri odločno pro-
testirajo proti akciji lorda Rothermerea, ki
ogroža solidarnost narodov češkoslovske
republike in ki predvsem škoduje intere-
som madžarskih poljedelcev na Slovaškem.
Resolucija naglašuje, da uživajo Madžari
v češkoslovaški republiki popolno nacio-
nalno, jezikovno in versko svobodo. Tudi
s strani državne uprave ni nihče omejeval
madžarske kulture in madžarske jezikovne
izobrazbe. Nihče ni niti poskušal, da bi Ma-

džari na Slovaškem raznarodil.
Izjavljamo pred vsem svetom, končuje
resolucija, da uživa madžarska narodna
manjšina v Češkoslovaški v vseh pogledih
več pravic, kot pa so ji kdaj poprej
uživali poedine narodnosti v nekdanji Ma-
džarski in ki jih uživa madžarsko ljud-
stvo pod današnjim madžarskim režimom.
Akcija lorda Rothermerea je naperjena le
proti interesom madžarske narodne manjši-
ne na Češkoslovaškem. Madžari na Slova-
škem so trdno uverjeni, da je lord Rother-
mere plačan agent madžarskih veleposest-
nikov.

Kralj Boris posetil predse- dnika Doumerguea

Versailles, 24. avgusta. (pa.) Semkaj je
prišel iz Senisa bolgarski kralj Boris.
Popoldne je odpotoval v Rambouillet, kjer
je obiskal predsednika republike Doumer-
guea.

Prihod Cena bega v Beograd

Beograd, 24. avgusta. r. Jutri prispe
v Beograd albanski poslanik na našem dvo-
ru Cena beg. Naš poslanik v Albaniji je
že dopel v Tiranu. S tem bo do kraja li-
kvidiran spor, ki je svoj čas povzročil to-
liko prahu.

Medparlamentarna konferenca

Pariz, 24. avgusta. (be.) Semkaj je prispe-
lo 40 nemških poslancev pod vodstvom
predsednika nemškega državnega zbora dr.
Löbela, da se udeležijo medparlamentarne
konference.

Ustanovitev grškega fašizma

Atene, 24. avgusta. (be.) Včeraj se je vr-
šilo ustanovno zborovanje grških fašistov.
Organizirani bodo popolnoma po italijan-
skem vzorcu, za razliko od italijanskih fa-
šistov pa bodo nosili mesto črnih, rumene
srajce.

Atene, 24. avgusta. s. Zbornica je s 159
proti 16 glasovom izrekla vladi zaupnico.
Dva poslanka sta se vzdržala glasovanja
(stranka Caldarisa).

Povratek naših letalcev iz Švice

Beograd, 24. avgusta. p. Iz Curiha je do-
šla brzjavka, da se jutri vrnejo od tam
naši avijatici. Naša delegacija je dosegla
odlični uspeh in je bila edina, ki ni imela
nobene nesreče. Samo naša delegacija se
vrača kompletna. Kapetan naše vojske Gra-
dišnik je za svoj smeli polet preko Alp
dobil posebno nagrado.

Nova ponižanja in novi udarci

Fašistična oblast v Postojni je dala odstraniti spomenik pesni-
ka Vilharja. — Razpust tržaškega telovadnega društva. — Ne-
naden Mussolinijev prihod v Trst

Postojna, 24. avgusta. (tr.) Tukajšnje
oblasti so dale včeraj demolirati Vil-
harjev spomenik, ki so ga prenesli na
staro pokopališče za cerkvijo.

Razpustu slovenskih kulturnih dru-
štev in sportnih organizacij na Primor-
skem je sedaj sledil še sramotnejši čin.
Italijanski fašistični nestrpnosti so od-
stranili Vilharjev spomenik z represen-
tativnega trga, hoteč na ta način iz-
brisati vidno znamenje slovenske kul-
ture na skrajni postojanki fašistične
Italije. Italijanski raznarodovalci se ni-
so ustavili pred pijeteto, ki jo vzbujala
kulturni slovenski spomenik. Vilharjev
spomenik, lepo umetniško delo, se je
moral umakniti z javnega trga.

Svoj pravi obraz so fašistične oblasti
pokazale že pred leti, ko so dovolile,
da so Vilharjev spomenik »neznanci«
v temni noči oskrnili in pomazali. Ze-
tadaj je bila ta oskrumba tudi italijan-
skim oblastem preveč in so drugi dan
odredile, da je bil spomenik označen.
Topot ne moremo pričakovati, da bi Ita-
lijanske oblasti upoštevale kulturne
spomenike in da bi obzirno postopale z
našim narodom in z njegovim pijetet-

nim čustvovanjem s svojimi velikimi
ljudmi in rojaki. Iz Trsta prihaja vest,
da je tjakaj prišel min. predsednik
Mussolini, ki bo nemara prihodnje dni
posetil Postojno, da jo vidi popolnoma
»italijansko«. Kako bi neki vplivalo, da
Mussolini prispe na glavni trg v Po-
stojno in opazi spomenik slovenske na-
rodnosti in kulturnosti, ko mu pa fašis-
tični tajniki venomer poročajo, kako
napreduje raznarodovanje in kako je
vzhodna meja že popolnoma »italijan-
ska«.

Trst, 24. avgusta. l. Danes je bilo pri
Sv. Ivanu razpuščenjo Telovadno dru-
štvo Sokol, ki je bilo včlanjeno v raz-
puščenji Zvezi telovadnih društev v Tr-
stu.

Trst, 24. avgusta. o. Z. jaho »Giulia-
na«, katero spremljajo rušilec »Fran-
cesco Nullo«, ena torpedovka in ena
manjša ladja, je danes ob 14.30 prišel
semkaj min. predsednik Mussolini. Ja-
hta se je usidrala kakih 100 m od be-
ga pred trgov Unita. Mussolinijev pri-
hod ni bil najavljen in ga je pričakovalo
le majhno število prebivalstva.

Revolucionarni pojavi v Parizu

Delavske množice so očividno pod vplivom komunistične in-
ternacionalne vzporedile krvave demonstracije proti justifikaciji
Sacca in Vanzettija. — Številne žrtve. — Napadi na Američa-
ne. — Protiameriške demonstracije tudi v drugih francoskih
mestih

Pariz, 24. avgusta. (d-pa-s). Kljub policijski
preprovedi so se vršile sinoči velike de-
monstracije radi justifikacije Sacca in Van-
zettija. Prišlo je do krvavih spopadov s
policijo, pri katerih je bilo mnogo oseb ra-
njenih. Ob 9. so se valje iz predmestij proti
centru velike množice delavstva. Policija
jim je skušala zabraniti dostop, vendar pa
je bila proti velikanskim množicam brez
moči. Demonstranti so vdrl v kavarne,
pretepli goste in izropali več trgovin. Kon-
čno je policija rabila orožje. Sele, ko je
nastopila republikanska garda, se je posre-
čilo razgnati množice.

Proti polnoči so zavzele demonstracije
nevarne dimenzije. Manifestanti so na bul-
varju Sevastopol razbili in oropali več tr-
govin in zgradili barikade iz kamena, dre-
ves, vrč cementa, vozov in drugega ma-
terijala. Končno je z vso energijo nastopila
policija, kateri se je posrečilo izprazniti te-
ren. Demonstranti so na trgu Clichy kru-
vali drevesa, jih položili preko ceste in
razbili več kočij in polno oken. Množica
je skušala prodreti policijski kordon, ki je
varoval v ulici Champs Elysees dostop k
ameriškemu poslanstvu. Policijski se je po-
srečilo razgnati demonstrante, ki so udrl v
sosedne ulice, razbijali kavarne ter napa-
dali goste in pasante. Med demonstranti in
napadenimi se je razvila revolverjska bit-
ka, ki je ostala k sreči brez posledic. Ma-
nifestanti so razbili več izloženih oken.
Aretiranih je bilo 200 oseb. Ranjenih je 40
policistov.

Notranji minister Sarraut izjavlja v
»Matin«: Včerajšnji večer je bil vroč,
vendar pa se je policija obnesla. Revolu-
cionarji naj vedo, da jim ne pristojajo kaz-
novanje in da te pravice nihče ne bodo
imeli. Policijski prefekt Chietie je izjavil,
da uporniki niti trenutno niso zagospodo-
vali nad ulico. Plenitve in čini vandalizma
so delo zapeljanih elementov in navadnih
zločincev. Z aretiranimi plenilci se ne bo
postopalo milo. Policijski prefekt ugotavl-
ja, da so se izjavile namere agitatorjev
in da je policija obvladala položaj. Nadalje
poudarja, da je pri nemirih sodelovalo
mnogo inozemskih elementov, ki jih bo tre-
ba izgnati.

Listi naglašajo: Kakršnakoli čustva na-
vdušajo človeka zaradi justifikacije Sacca
in Vanzettija, vendar ni nobenega opravi-

čila, pomagati boljševizmu ter žaliti ame-
riški narod.

Pariz, 24. avgusta. (be). Pri današnjih
nemirih je bilo 100 oseb ranjenih, med nji-
mi 11 težko. Množica je demolirala več
kavarn. Največjo škodo so pretrpela zaba-
višča na Montmartru, v katera zahajajo v
velikem številu Američani. Poškodovan je
tudi znameniti Moulin Rouge.

Množica je napadala hotele in izropala
ameriške trgovine. Več privatnih motorjev
je bilo uničenih. Iz kavarne Tortoni je od-
dal na demonstrante nekdo dva strela iz
revolverja. Razjuceni demonstranti so
udrli v kavarno in jo popolnoma demolir-
ali. Dva največja društva rezervistov sta
odklonila sodelovanje pri sprejemu ameri-
ških legionarjev. Boj kot ameriških filmov
in blaga narašča po vsej Franciji. V Roue-
nu, v Toulouse, v Bordeauxu, v Marseille-
u in v Casablanci so se vršile velike de-
monstracije.

Pariz, 24. avgusta. (s-pa). V Rouenu je
policija na konjih nastopila proti demon-
strantom. Trije policisti so bili ranjeni. Več
oseb je aretiranih.

V Toulouseju so levičarski socialisti, ve-
činoma Italijani in Španci, vdrl v kino,
kjer se je predvajal ameriški film. Ko je
hotela policija izprazniti dvorano, je bilo
12 policistov ranjenih.

Konfederacija dela v Lyonu je priredila
protestno manifestacijo proti eksekuciji
Sacca in Vanzettija. Po shodu se je vršila
demonstracija, tekom katere je prišlo do
pretepa med manifestanti, komunisti in
anarhisti. Nastopila je policija, ki je de-
monstrante razgnala.

Pariz, 24. avgusta. s. Pri včerajšnjih spo-
padih je bilo več meščank in celo levič-
arskih novinarjev pri izvrševanju svojega
poklica ranjenih. Skupina demonstrantov
je odšla pred poslopje novinarskega udru-
ženja, kjer so vzklikali proti novinarjem
ter ubili nekaj sip.

Pariz, 24. avgusta. (pa.) Narodna bojev-
niška zveza je izdala komunike, v katerem
poziva tovariše, naj pomislijo, da so se
Američani borili za svobodo Francije.
Zveza upa, v imenu 400.000 članov, da bo
francoska vlada povodom sprejema ameri-
ških legionarjev znala varovati mir in red
in da bo izgnala vse tuje nemirne ele-
mente.

Posledice bostonske tragedije

Vanzetti je nameraval izvršiti samomor. — Pepel obeh justifi-
cirancev se prepelje v Evropo. — Nemiri v Angliji, na Nizozem-
skem in v Nemčiji. — Neuspela papeževa intervencija

Boston, 24. avgusta. (lo.) Več organizacij
predlaga konferenco v New Yorku, ki naj do-
kaže nedolžnost Sacca in Vanzettija. O po-
grebu usmrtenih ni bilo določeno še nič po-
sitivnega. Trupli bodo zažgali v krematoriju
v Bostonu v nedeljo, nakar bo njujin pepel
prepeljan v New York, London, Pariz, Berlin
in v druga mesta in naposled v Italijo.

Washington, 24. avgusta. r. Naknadno se
izve, da se je Vanzetti poskušal v četrtak
obesiti. Bil pa je tako slab, da je padel s
stola. Ropot je opozoril stražo, ki je prišla
v celico in preprečila samomor.

Chicago, 24. avgusta. (be.) Danes dopol-
dne je eksplodirala v italianskem predme-
stju bomba, ki je demolirala pet hiš. Tri
osebe so bile ubite, več pa težko ranjenih.

Asuncion, 24. avgusta. (be.) V mestu je
izbruhnila splošna stavka v protest proti
eksekuciji Sacca in Vanzettija. Trgovine so
zaprte in listi ne izhajajo.

London, 24. avgusta. (lo.) Po velikanskem
shodu, ki je trajal štiri ure v protest proti

eksekuciji Sacca in Vanzettija, so izbruhnili
v bližini Marblearcha nemiri.

Amsterdam, 28. avgusta. s. Na glavnem
trgu pred kraljevim gradom je prišlo snoči
po manifestaciji za Sacca in Vanzettija do
spopadov med demonstranti, med katerimi
je bilo največ mladeničev, in med policijo,
ki je rabila sablje in pendreke. Več oseb je
bilo ranjenih. Vojška policija je v pripravi-
ljenosti. Vojška posadka je ojačena. Do in-
cidentov je prišlo tudi v Rotterdamu in v
Haagu. V Rotterdamu je morala policija ra-
biti orožje.

Lipsko, 24. avgusta. (be.) V spopadu me-
policijo in demonstranti je bila ena oseba
ubita, trije policisti pa ranjeni.

Rim, 24. avgusta. (be.) Papež je odgo-
vil na brzjavko, ki jo je odposlal predse-
dnik katoliškega društva v imenu Sacca na-
stopno: Sveti Oče, je vaše brzjavko sprejel
in je na merodajnih mestih storil vse, kar
je bilo mogoče in je prosil Boga za nadaljno
pomoč.

Kongres narodnih manjšin

V Ženevi se vrši tretji kongres narodnih manjšin. Da je to že tretja prirediteljstva, prava, da se je z institucijo manjšinskih kongresov uvedla v življenje stvar, ki je v visoki meri željena življenja sposobna, marveč tudi življenja potrebna. Zaščita pravic narodnih manjšin je postala eden najakutnejših modernih problemov našega kontinenta.

Ta fakt se mora predvsem konstatirati o priliki tretjega ženevskega zborovanja zastopnikov onih narodnostnih skupin, katerim nova ureditev Evrope ni dala možnosti, da bi ostali v obsegu rodni nacionalni držav. Že ta konstatacija sama je važna in bilo bi zelo napačno, če bi si kdo pred njo zakrival oči. V njej je izražen en del polja, da je postala narodna ideja eden najmagovitejših gibal javnega življenja Evrope v zadnjih desetletjih. Narodno vprašanje se je rešilo z ustanovitvijo narodnih držav, toda poleg nešteti dobrih posledic je ustvarila ta rešitev tudi neprijetne stvari — zakaj ne bi tega priznali v polni meri — je ustvarila tudi narodne manjšine.

Nekateri trdijo, da je od rešitve manjšinskega problema odvisen bodoči mir Evrope, to se pravi, od tega, kakor usodo bodo imele znanepolitni manjšine v posameznih državah. Nekateri manjšine imajo po mednarodnih pogodbah zajamčen minimum nacionalnih pravic, a druge tega nimajo. Toda v tem niso še poglavitne težkoče za reševanje problema manjšinske zaščite, težave segajo mnogo globlje.

Po večini gledajo obstoječe države dandanes s precejšnjo skepsno na manjšinsko gibanje. Skepsa je umljiva. Prvič ima vsaka država težnjo razširiti svoj državni narod na škodo manjšin, ker smatra manjšine za tuj ali celo sovražne, gotovo pa opasen element; v tem pogledu težko najdemo izjeme v Evropi, izveti moramo samo sovjetsko Rusijo, ki je rešila narodni problem na svoj poseben, zelo radikalni način. Da se izognejo nezaupnosti držav, morajo manjšine po svojih predstaviteljih nastopati zelo previdno in predvsem naglašati brezpogojno lojalnost napram državam, v katerih okviru se nahajajo.

Ta lojalnost ni mogoče verjeti povsod. Če Nemci tolikokrat namigujejo ali celo neprikrito izjavljajo, da svojih vzhodnih meja ne priznava za stalno, je samo ob sebi umljivo, da ima obstoj nemške manjšine v obmejnem poljskem ozemlju prav poseben, zelo dalekosežen pomen in da je zaščita njih manjšinskega prava stvar prav opasne vrste. Slično velja o madžarskih manjšinah v sosednih državah, radi katerih zahtevajo v Budimpešti revizijo trianonske mirovne pogodbe.

Dalje je važno, da nekatere države prav posebno forsirajo zaščito lastno-narodnih manjšin v sosednih državah, same pa drugim manjšinam ne dajo take zaščite. Poljski listi n. pr. kažejo te dni na fakt, da predstavljajo Nemci v poljski Šleziji manjšino 280.000 ljudi, kjer ima 28.000 otrok posesti nemške šole, istočasno pa ima nad 500.000 Poljakov v nemški Šleziji samo 600 otrok v poljskih šolah. Isto kričijo neosozmerje so razkrili češki listi o slovaški manjšini na Madžarskem, ki šteje po uradnih budimpeštanskih podatkih 141.000 ljudi, to je sedemkrat toliko kot nemška manjšina na Estonskem, katere kulturna avtonomija je postala osnova za program manjšinske zaščite, kakor ga propagirajo manjšinski kongresi.

Posebno važno je, kakor so naglasili češki listi, razlikovanje med proletarskimi manjšinami, kakor so na primer Slovaki na Madžarskem ali Slovenci na Koroškem, in kulturno, politično, socialno in gospodarsko zrelimi ter dobro razvitimi manjšinami. Za ti dve različni skupini je potrebna povsem različna zaščita; to je veljavna zadeva, ki je osobito naši Nemci nočejo razumeti. Dočim se je med manjšinskimi politiki ponekod že pojavila težnja, da se v praksi ta razlika upošteva, se je na primer v čeških listih pokazala zahteva, naj se manjšinski kongres zavzame tudi za takomenovane neorganizirane manjšine; take, kakor znano, manjšinska organizacija doslej odklanja. Čehi mislijo pri tem na Slovake v Madžarski, ki v Ženevi niso zastopani, ker pač nimajo svoje organizacije. Ali stvar se n. pr. s tem za nas takoj komplicira, če pomislimo, da bi takoj tudi makedonski postali »zastopniki« našega jugava in se s Hasanom Prishtincem pojavili na kongresu ter »reprezentirali«, oziroma se dali po drugih zastopati.

Upajmo, da bo manjšinski kongres sedaj in v bodoče našel poti mimo teh in drugih nešteti ovir in vršil svoje delo v prosep kulture in pomirjenja med narodi, ne pa v povečanje obče napetosti in nemira.

Ženeva, 24. avgusta, ds. Kongres narodnih manjšin je razpravljal včeraj o vprašanju državne suverenitete in prava narodnih manjšin. Zastopnik letiških Židov Lasersohn je podal o tem obširno poročilo, v katerem je naglasil, da današnje pojmovanje državne suverenitete nikakor več ne odgovarja razvoju manjšinskega prava in mednarodnega sodelovanja. Z njim je soglašal tudi zastopnik poljske in katalonske narodne manjšine.

Danes je kongres končal razpravo o državnih suvereniteti in o pravicah narodnih manjšin. Nato je kongres z velikim interesom vzel na znanje poročilo tajnika dr. Amenda o vprašanju ograženja evropskega mira po nacijo-

nalni nestrpnosti. Njegova izvajanja so pokazala težave, s katerimi se morajo v nekaterih državah boriti narodne manjšine. Poročevalec je povdarjal, da pravica do pritožbe pri Društvu narodov v primerih kršitve določb glede varstva narodnih manjšin pomeni postopanje, ki manjšinam več škoduje

Ptujska afera drja. Korošca

Mučna indigancija v merodajnih krogih nad zunanepolitničnimi fantazijami voditelja SLS. — «G. Korošec grozi postati naš drugi Radić.» — Zemljoradniki proglašajo Korošca za obrekvalca in denuncijanta. — Vukičevići prijatelji se bojijo komplikacij

Beograd, 24. avgusta p. Pomočnik ministra zunanjih del g. Stevo Pavlović objavila v listih sledečo izjavo: »Čudi me na osnovi čega je mogel g. Korošec v Ptuju govoriti o nekem sestanku med našim kraljem in bolgarskim kraljem Borisom. Ta vest je popolnoma netočna in mi jo z naše strani najodločneje demantiramo.«

Ministrski predsednik Vukičević je v Otoku »Politiki« prečital Korošecove pripovedke o kraljevem sestanku in o pogajanjih z Madžarsko in Bolgarijo. Kakor javlja današnja »Politika«, je ocenil Korošecova izvajanja s sledečim grenkim izrekom: »Ne vem, kakšen vrag ga je motil, da je tako govoril.«

V političnih krogih se zatrjuje, da bodo Korošecova zunanepolitni izvajanja v Ptuju izzvala še razne komplikacije. Vlada so silno mučna in eden od prvih današnjih vladnih mož je v razgovoru z vašim do. pisnikom vzdihnil: »Pa, ta Korošec grozi postati naš drugi Radić in nam bo vse pokvaril.« V vladnih političnih krogih se trdi, da je dr. Korošecova indiskrecija pokvarila važne kombinacije in ga tako diskvalificirala, da je postal dvomljiv tudi njegov blejski pakt z Vukičevićem. Nocojšnje »Novosti« ugotavljajo, da vlada radi Korošecvih izjavljanj v odgovornih krogih veliko nezadovoljstvo in da je pričakovati, da bo vse to imelo tudi zanj in za bodoče eventualne kombinacije z njim prav neugodne posledice. »Novosti« domnevajo, da bodo vsled tega morale slediti nove avdijske na Bledu.

Minister zunanjih zadev dr. Marinković je te dni odsoten.

Kakor se iz njegove okolice pripoveduje, je bil nad Korošecvim ekspozicijem pepleksen in do skrajnosti indigniran ter smatra, da bodo tudi z njegove strani po-

nego koristi. Na drugi strani pa so v nekaterih državah očitna stremeljenja po raznarodovanju manjšin resna nevarnost za mir v Evropi. Končno je dr. Amende toplo apeliral na Društvo narodov, naj vendarle enkrat prične sistematično reševati manjšinski problem.

trebni gotovi koraki. Njegov povratek iz Požarevca se zato pričakuje z veliko radovednostjo.

Današnji demanti njegovega pomočnika g. Pavlovića je bil, kakor se zatrjuje, izdan na željo najmerodajnejše strani.

Beograd, 24. avgusta p. Dr. Korošec je v svojem govoru v Ptuju oklevetal poleg SDS tudi zemljoradniško stranko, očitočaje, da razpolaga z velikim novcem in je korupcionistična ter da je deloma komunistična. Kakor znano, je bil g. Korošec še do nedavnega v zelo prijateljskih odnosih z voditelji te stranke. Njegov nepričakovani izpad je očividno posledica njegovega pakta z g. Vukičevićem, kateremu so zemljoradniki hudi nasprotniki. Korošecove izjave so vzbudile pri zemljoradnikih največje ogorčenje in danes objavljajo komuniké, v katerem najodločneje zavračajo Korošecove izpade ter jih označujejo kot ordinarne klevete in kar se očitka komunistična tiče, kot proste denunciacije, ki naj bi dale režimu argumentov, da s silo nastopi proti razvijajočemu se zemljoradniškemu pokretu v Srbiji. Komuniké pravi med drugim: »Alarm trobi jezuit in advokat na novo skonstruirane četrtje partije, Korošec, kateremu so pod pogojem njegovega Herenhaus obljubil ministrski fotelj — po volitvah. Tendence njegovega govora je jasna in prozorna. G. Korošec je dolžan, da svoje trditve dokaže. Dolžan je, da pove, kje je to komunistično krilo v zemljoradniški stranki in odkod ono dobiva denar. Ako tega povodom svoje drzne klevete ne pove, ostane najodločneje denuncijant in obrekvalca člani ZS bodo počili g. Korošca o tem, kaj je v našem destruiranem političnem življenju dovoljeno in kaj ne.«

Nekdai in sedai

Dragoceno priznanje »Slovenca«, kako je klerikalna stranka žrtvovala slovenske železničarje za »druge ugodnosti«

Včerajšnji »Slovenec« priobčuje neko okrožno bivega direktorja Državnih železnic dr. Borka iz l. 1925, v kateri ljubljanska direkcija železnice obsoja begane železničarje z neosnovanimi in izmišljenimi hujskarijami. »Slovenec« bi rad iz te okrožnice koval zase politični kapital, pa piše: »Demokratska gospoda danes hujška v svojem časopisu proti SLS, ki je glasovala, da ne bi uničila drugih pridobitev za Slovenijo, za nepopoln proračun železniškega ministrstva... Ali ne velja beseda g. direktorja (Borka) o prozornem hujskanju, o potvarjanju resnice danes o demokratskih agitatorjih? Predvsem smo hvaležni »Slovencu«, da je tako jasno priznal, da je SLS glasovala proti življenjskim interesom železničarjev, da ne bi uničila drugih pridobitev za Slovenijo.« Železničarji so torej bili za SLS predmet barantanja, železničarje je SLS zabarantala, da je dobila »druge ugodnosti«. Katere pa? Širokim slojem naroda je napravila SLS same nove nesreče, nove obremenitve, nove redukcije, nova zanemarjanja, podrla jim je velik del v težkih bojih izvojevanih pravic. Pridobila je pač ugodnosti za TPD, izvojevala ugodnosti za črnogorske prince, izdejstovala uspehe za sebe, a te ugodnosti niso take, da bi se smelo zanje žrtvovati slovenske železničarje. Na vprašanje, če ne velja Borkova okrožnica tudi še danes, moramo »Slovenca« že pogučiti, da so razmere danes, l. 1927., in pa razmere l. 1925 bistveno drugačne. Pred dvema letoma so se železničarji borili za nove pridobitve, za poboljšanje obstoječega stanja, danes pa je — in to po usodepolni skrivnici SLS — vzeta železničarjem cela vrsta že pridobljenih pravic. Pred dvema letoma je okrožnica dr. Borka povdarjala, da se ne da že obstoječih nedostatkov in trdot čez noč odstraniti. G. Borko je bil torej še sam prepričan, da še pridejo reforme na boljše, kakor je tedaj vse mislilo, da se bo bolj manj hitro bližalo boljšim časom. Danes je vse razočarano. Beograjska radikalija je uničila vse nade, zlasti državne nameršenece pa pahnila v bedo. Pred par leti in zlasti, ko je prišla SDS na vlado, je moglo biti govora o tem, kako bi se moglo obstoječe težko stanje železničarjev popraviti, danes, ko čitamo posledice pogubnega klerikalno-radikalnega proračuna in fin. zakona, se morajo na žalost boriti z vsemi silami, da očuvajo vsaj ono, kar so imeli, ker se jim tudi to hoče vzeti.

Ako prevaranji železničarji obtožujejo SLS in ji očitajo, kaj je zagrešila, potem to ni hujskarija, to je le prosta ugotovitev dejstev.

Železničarji na svojem živem telesu čutijo vse strahote bilance klerikalno-radikalnega režima, ki jim je prinesel sledeče udarce: Ukinitje brezobrestnih posojil po železničarskem zakonu. Odklonitev zvišanja stanarine, čeprav je bil ta ukrep osnovan v že sprejetem in veljavnem železničarskem zakonu! Po l. aprila je bilo reduciranih na stoletje železniških delavcev in železničarjev v Sloveniji, brez odpravnine, brez odpovednega roka. Urnino so bile reducirane za 10 %. Aprila maja in junija so delali preostali železničarski delavci samo tretjino dni. Samo delavci gradbenega

odelenja so s tem izgubili nad 1 milijon dolarjev. Vselej znižanih urnih so odpadli mesečni prejemki do pol milijona dinarjev. Pri strojnem odelenju so bile reducirane premije za 30 %. O kakih prevedbi kroskih upokojencev ni ne duha ne sluha, čeprav jih je nekako 3000 in bi letni plus kredit dosegal samo neznatno vsotico 2.7 mil. dinarjev. Železničarjem in njihovim rodbinam so bile reducirane prevozne ugodnosti. Ta bilanca je tako kričeca, da ne potrebuje nobenega nadaljnjega komentarja. To so neizpodbitna dejstva, ki si jih pred očelo železničarji, da jasno vidijo, kako ogroženi in prevarani so bili od SLS, ko so za njene slooparske obljube metali kroglje v njene skrinjice.

Kar pa se tiče svobode, ki je bila pri nas pred leti, naj SLS rale molči. Zlasti železničarji niso še pozabili Zaloške ceste, ko je bil minister dr. Korošec in ko se je na tej cesti streljalo delavce kakor zalce. Klerikalni rok se drži še danes delavska kri, ki za zavedno delavstvo nikdar ne more biti izbrisana.

Quo usque tandem . . . ?!

Ni nam ravno simpatičen ta, v zagrezenega aristokrata prekrščen rimski plebejec, ki je z zgornj omenjenimi besedami napadel Katilino in njegove pristaje v rimskem senatu. V srednjih šolah so nam slikali Cicerona le kot velikega patriota, a pozabili so nam povedati, da je bil obremen tudi hud nasprotnik vsakega demokratičnega gibanja.

Ni nam torej simpatičen, a rabili bi ga nujno v naši državi, da bi tudi našim jugoslovanskim Katilinam zabrusil v obraz: »Quo usque tandem?« in energično pometa z raznimi velikimi in malimi političnimi ničlami.

Vse, kar v naš državi še misli pošteno, se sprašuje: »Quo usque tandem?« Tako ne gre naprej! Je splošno mnenje vseh slojev, tudi tistih, ki so v prvih povojnih letih pomilovalno gledali na državnega zastavljenca. Kmalu si bomo namreč vsi enaki.

Skrajno kritičen je položaj slovenskega kmeta, ki ni bil še nikdar tako zadolžen kakor je danes. Dobesedno uničeni so kmetje v vinorodnih krajih, ki jih je obiskala toča in jim vzela zadnji up in možnost, da zlezejo iz dolgov.

Obrt in trgovina hirtata zaradi splošne gospodarske krize, katero povzroča poleg drugih čimteljev mizerija uradništva in delavstva.

Materielno stanje vseh slojev, razen uradništva, je bilo v prvih povojnih letih ugodno. Državni nastavljenici so po večini stradali že med vojno, prava mizerija se je pa za nje začela po končani vojni, ko je verižništvo najbolj cvetelo.

In danes? Državni nastavljenec je sicer pridobil na ugledu, ker tudi drugim slojem ni ravno z ročami postlano, toda v materielnem oziru je padel pod nivo koncesionarnega berača, s to razliko, da nima koncesije za beračenje in mora razum tega svoje beraštvo prikrivati. Dandanes pa je to prikrivanje že nemogoče. Državni nastavljenec danes fiktivno, dobesedno stra-

da, ne v kulturnem pomenu, temveč on strada kruha, krompirja...

Čez glavo zadolžen so danes celo tisti, ki jim je sreča mila, da imajo kak postranski zaslužek. Kmalu bo za državnega zastavljenca sramota, če bo izjavil, da nima dolgov.

Res je, da so v splošnem nekoliko padle cene življenjskim potrebščinam, a zato so se strahovito zvišale stanarine.

Pred kratkim še so listi odmevali obupnih klicev uradništva. Danes uradniki molče. Deloma je ta molk povzročil strah pred krivičnimi redukcijami, predčasnimi upokojitvami in tem sledečemu večmesečnemu ali celoletnemu čakamju na pokojnino, a glavni vzrok je dejstvo, da je danes činovništvo končno v položaju, v katerem so ga želele videti reakcionarne vladajoče partije. Danes je uradništvo namreč že v zadnjih zdihljajih, ko ne more več niti vpiti...

Za l. november se javnemu namestniku obeta nova mizerija. Ne maram debatirati o umestnosti ali neumestnosti ukinitja stanovniškega zakona, poudariti hočem le dejstvo, da l. novembra 95% državnega uslužbenstva ne bo zmoglo stanarine, ako ostane pri sedanjih prejemkih.

Težko obremenjujejo žepi državnega uslužbenstva množestevilne kulturne in družabne prireditve. Ni mi simpatičen predlog, da bojkotira državno činovništvo te prireditve, saj se s tem reže v lastno meso, toda prišlo bo samo od sebe, da bo uradnik, ki pri nas predstavlja velik del uradne inteligence, izločen iz kulturnega sodelovanja, ker za to ne bo imel več niti denarja na razpolago: ogromna opasnost za ves naš kulturni razvoj.

Čemu vse te lamentacije: saj se vlada ne zmeni za nje, bo rekel kdo. Res je, vlada se ne zmeni niti za naše prmeljdarje, niti za naše obupne klice, ker ve, da smo ponižni hlapi, brez vsake prave organizacije, razcepljeni in razdeljeni. Ko se je pred tedni pojavila ideja stanovske uradniške kandidature, kdo jo je mogel vzeti za resno? Saj se je takoj videlo, da se za to idejo skriva taktična spekulacija gotove stranke, ki je mislila, da bo rešila ljubljanski mandat s tem, da nazne napredno uradništvo v brezupno lastno kandidaturu ali pa da postavi za uradniškega stanovskega kandidata svojega človeka. S tem pa nikakor nočem reči, da so oni uradniki, ki so se ogrevali za stanovsko kandidaturu, zavestno opravljali posel na tuji račun; nasprotno smatram, da je bila njihova namera poštena in priznava, da sem sam v načelu pristal stanovske kandidature. Verujem, da bo še prišel čas, ko bo mogoče o tej stvari resneje govoriti.

Zaenkrat stoji dejstvo, da svojega uradniškega stanovskega kandidata nismo mogli postaviti. Sedaj stojimo pred vprašanjem, kateremu strankarskemu kandidatu naj izročimo svoje zaupanje in svoje glasove. Abstinskiati se, to more uradniku v današnjih prilikah nasvetovati le sovražnik. SLS nas vabi med svoje volilce. Res je, SLS nam rada kaže prijazno lice — zlasti pred volitvami. Nočem vzbujati spominov na njen nekdanji »uradnik le žre«, verjamem, da je v njenih vrstah mnogo mož, ki danes drugače mislijo, toda dejstvo je, da SLS doslej za uradnika ni še nič storila, odnočno, da je baš povodom zadnjega finančnega zakona pomagala še poslabšati njegovo mizerno stanje. Na drugi strani pa mora priznati vsak pošten človek, da so nam drobne, ki so padle od vladnih miz, delile edinole vlade, v katerih so sedeli zastopniki SDS. Vse vlade so bile napram nam mačehovske, ker so pri vseh imeli glavno besedo radikalni, a za tem večjo zaslugi štejem SDS, da je v teh težavah prilikah vsaj nekaj za nas izbil.

Se eno: nisem vedno povsem pravoveren strankar in razumem, da je med uradništvom danes mnogo takih, ki živijo na »partijo« (kar se mi zopet ne zdi prav), a tem tovarišem pravim: vsaka stranka ima v svoji sredini osebe, ki temu ali onemu niso po godu, toda ker »najboljšega« (po našem mnenju), svojega lastnega stanovskega kandidata nimamo, se moramo odločiti za »boljše«. In nesporno je boljše, da se naslonimo na stranko, ki se nam je dejansko pokazala prijateljsko, ki po dobrem svojem delu korelni v naših vrstah in ki nam je v ljubljani postavila kandidata, kateremu nikdo izmed nas ne more odkrati sposobnosti in volje, da se z vsemi močmi posveti tudi našemu vprašanju. Naša dolžnost je, da pri bodočih volitvah z vsemi silami podpremo SDS in ji pomorimo do zmage. Pri tem nas mora navdajati upanje, da se bo med 315 poslanci vendar enkrat našlo malo število mož, ki jim je »res publica«, blagor države in naroda — prima et ultima lex. Zdi se nam, da se že vrši ta »izkristalizacija«, saj stoji na enem prvih mest med voditelji te akcije mož z železno pestjo in čisto dušo, ki že leta in leta kliče raznim pustolovskim politikom: »Quo usque tandem!« in ki bo morda že v zadnjem trenutku zaklical vsem egoističnim elementom: »Do tod, in ne dalje!«

Državni uradnik.

Justifikacija Klepikove

Moskva, 24. avgusta. (be-s) Osrednji izvrševalni odbor je odklonil prošnjo za pomilostitev na smrt obojene gospe Klepikove, ki je bila od mornariškega vojnega sodišča zaradi vohunstva v korist Anglije obsojena na smrt. Klepikova je bila včeraj justifikirana. Istočasno je odbor do nadaljnjega odgodil izvršitev smrtne obsode nad bivšima generaloma Annenkovom in Denimovom.

Odprava smrtnih kazni v Švici

Curih, 24. avgusta. d. Parlamentarna komisija za izdelavo novega kazenskega zakonika je z 19 proti 5 glasovom katoliških konzervativcev sprejela predlog za odpravo smrtnih kazni. Mesto smrtnih kazni se uvede doživetna ječa.

Politične beležke

Značilen boj SLS proti Belovskemu

V novomeškem srezu kandidira na združenju gospodarski listi dr. Žerjavi kot okrajni kandidat odlični posestnik Klemen Belovskiy iz Mirne, ki je poznan po Dolenskem, zlasti pa v novomeškem okraju ne le kot prav dober kmetijski gospodar, marveč tudi kot mož, ki svoje organizatorne sposobnosti in svoje znanje nesebično posveča tudi javnemu delu. Gosp. Belovskiy je predsednik agrarnega odbora na Mirni, odbornik, tajnik in blagajnik občine Mirna, odbornik, tajnik in blagajnik cestnega odbora v Trebnjem, poleg tega pa tudi odbornik in predsednik več narodnih in strokovnih društev. Gosp. Belovskiy je s svojo kandidaturo spravljal vodstvo SLS v veliko zadrego, ker tudi pristali SLS uvidevajo in priznavajo njegove neoporečne vrline. Kmetijski volilci SLS v novomeškem okraju pa zlasti povdarjajo, da bi bil zanje gosp. Belovskiy kot kmetijski strokovnjak mnogo boljši poslanec kot pa g. feldkurat dr. Kulovec. Ker kolovodje SLS gosp. Belovskemu ne morejo s poštenimi sredstvi od živega, so sedaj zagrabili po stari klerikalni lopovski in ga hočejo jurizirati z — vero. Gosp. Belovskiy je namreč pravoslavne vere. To pa naj bi bil za dolnohejske pristale SLS »čavbav«, s katerim hočejo klerikalni agitatorji strasti. Pri tem SLS ni ne moti, da je gosp. Belovskiy klerikljan in gotovo boljši, kakor marsikaj klerikalni svedenik, ki v Beogradu tole koruzo. Klerikalce pri tej verski gonji prav nič ne moti, da je dr. Korošec napravil s pravoslavnim gosp. Vukičevićem blejski pakt, po katerem naj bi SLS likvidirala ter se potopila v pravoslavlje in veselebski radikalizmi. Predvčerajšnjim so se vzeli trije župniki pri Trebnjem, pa so se med seboj menili, da proti gosp. Belovskemu nimajo nobenega drugega sredstva, kakor da vržejo zadnji čas pred volitvami med volilce novomeškega okraja, da je gosp. Belovskiy — sovražnik katoliške vere. Ti gospodje so menda že pozabili, da je pred leti katoliške Orle pozdravljali pravoslavni minister Velizar Janović in da so gospodje klerikalci takrat polagali silno veliko važnost na njegov pravoslavlje blagoslov.

Trboveljski dogodki

so »Slovenec« najljubši demagoški trik, s katerim venomer uganja demagogijo, čeprav je romica ta, da je bil za časa trboveljskih dogodkov veliki župan ekspozent SLS dr. Sporn. Pozneje so imeli klerikalci bodisi v opoziciji, bodisi v vladi dovolj časa, da preiščejo trboveljske dogodke ter jih do kraja razčistijo, ako smatrajo, da se to še ni zgodilo. Danes pa smo prišli tako daleč, da SLS in z njo »Slovenec« ne moreta prav ničesar pozitivnega trdit o trboveljskih dogodkih, kar bi v najmanjši meri obremenjevalo SDS. Pač pa je res, da sta uganjala SLS in »Slovenec«, s temi trboveljskimi dogodki še vedno nesramno demagogijo, da bi zanje odgovarja po vseh pravih političnih odgovornostih takratni klerikalni veliki župan dr. Sporn. Mesto o trboveljskih dogodkih naj bi »Slovenec« raje pisal o Zaloški cesti, kjer je pol klerikalno vlado tekla nedolžna delavska kri.

Zopet »Jugoslovanska« konjunktura za SLS

Z nobeno stvarjo klerikalci niso uganjali tako brezdušno demagogijo, kakor s slovenstvom. Hvala Bogu, danes je drugače. SLS se veže z veselebsko radikalno stranko in zato sedaj slovenstvo ni več v nevarnosti. Včerajšnji »Slovenec« piše o uteleseni ideji jugoslovanskega gibanja, o »celokupnem jugoslovanskem narodu« in piše celo, da je dr. Korošec v Ptuju govoril »jugoslovanski javnosti«. Klerikalni pristaji na deželi se že vprašujejo, ali je to mogoče, da je dr. Korošec zastopil slovensko stališče in da govori že o jugoslovanski javnosti, to je torej javnost od Triglava do Vardarja. Morda bo tudi sam dr. Korošec v kratkem govoril zopet o jugoslovanskem narodu, kakor nekdanj, ko je odklanjal slovenske protokole v Narod. skupščini. Jugoslovanstvo je torej pri SLS zopet na pohodu. ... Leta 1919. je bila prvi konjunktura za jugoslovanstvo SLS. Tedaj smo dobili mesto Katoliške tiskarne Jugoslovanske, mesto Katoliške bukvarne Jugoslovanske, mesto parlamentarne kluba SLS Jugoslovanski klub. Sedaj se znova obeta profit s klerikalnim jugoslovanstvom. Jugoslovanska konjunktura za SLS zopet raste...

Madžarska krši mirovno pogodbo

Ženeva, 24. avgusta. d. Poročilo konference veleposlanikov glede odprave vojaške kontrole na Madžarskem ugotavlja med drugim celo vrsto kršitev določb trianonske mirovne pogodbe s strani Madžarske. Med drugim ugotavlja poročilo, da se vrši velike nerednosti pri izpolnjevanju oficirske zveze in da se vrši tudi rekrutovanje ilegalnim putem. Službena doba tako zvanih prostovoljnih vojakov znaša v smislu določb mirovne pogodbe 12 let, ugotovljeno pa je, da odpuščajo vojake pred potekom sezone, da na ta način izvežajo kar največ vojaškega naraščaja. Konferenca veleposlanikov opozarja na te nedostateke Društvo narodov in zahteva primerne korake, da se Madžarska prišli k spoštovanju mednarodnih pogojev. Konferenca veleposlanikov je sporčila te ugotovitve v posebni noti tudi madžarski vladi, ki je odgovorila, da bo v bodoče pravilno postopala.

Mednarodna novinarska konferenca

Ženeva, 24. avgusta. d. Danes ob 11. je bila v reformacijski dvorani odprta mednarodna novinarska konferenca, ki jo je sklicalo tajništvo Društva narodov. Konferenca se udeležuje nad 100 delegatov svetovnega tiska. Med drugim se bo bavila konferenca tudi s prometnimi olajšavami za novinarje in z vprašanjem zaščite avtorskega prava novinarskih vest.

Političen atentat v Varšavi

Varšava, 24. avgusta. d. V minuli noči je bil izvršen atentat na političnega agenta tajne policije Koltunkega. Komunisti so ga napadli v neki veži in oddali nanj tri strele. V brezupnem stanju so ga prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Naši kraji in ljudje

Oton Župančičeva proslava na Vinici

V soboto in nedeljo se je zbralo na Vinici lepo število belokranjskih in drugih slovenskih študentov. Spoznali smo ta lepi kotiček Belokranjske in pesnikove rojake, ki so že pri podoknicah njegovi materi in razsvetljavi v soboto zvečer pokazali svojo ljubezen do njega.

K akademiji v nedeljo popoldne se je zbralo tudi mnogo občinstva iz oddaljenih krajev posebej črnolovčev in Hrvatov. Abiturlent g. Oton Berkopec, ki je proslavo izbornu organiziral, je dovršeno deklariral »Pesem mladine«, »Z vlakom« in »Dumom«. Nadučitelj v p. g. Fran Lovšin, znan belokranjski kulturni delavec, je v lepem govoru pomenil pesnikov pomen. Tudi deklaracije učitelje gđ. Berte Lovšinove (Kvartopirci) in dijakini Volkice Šterkove (Belokranjska deklica) in Danice Makučeve, kakor tudi pevke točke moškega kvarteta, mešanega zbora in predvsem zbora deklic pod vodstvom učitelja g. Kravosa so nas presenetile.

Nekaj lepih belokranjskih motivov, ki jih je pesnik porabil, pa nam je pokazala živa slika (Kresnice, Sveti trije kralji, Zeleni Jurij, Predica). Med akademijo je izročila v imenu dijaštva gđ. Ada Vajdičeva pesnikovi materi lep šopek. Pri prosti zabavi, ki je trajala pozno v noč, so povzdignili razpoloženje črnolovski tamburaši in novomeški dijaški kvartet. Brzjavne pozdrave so poslali general Rudolf Maister, Engelbert Gangl, dr. Niko Župančič in drugi.

Imenovanja učiteljev na nova službena mesta

Ministrstvo prosvete je z odlokom 22. avgusta št. 52.350 in 53.428 preimenovalo na podlagi čl. 71 uradnega zakona naslednje učitelje (ice) na nova službena mesta:

V ljubljanski oblasti

Milica Škulj, učiteljica v Nevljah, v Tuncice okraj Kamnik; Angelo Čampa, učiteljica v Pečah, na Brdo, okraj Kamnik; Ivano Ambrožič-Oražem, učiteljica v Ribnici, v Dolenjo vas, okraj Krško; Edvina Clementeja, učiteljica v Kočevski Reki, v Banjaloku, okraj Kočevje; Ivana Štefeta, učiteljica v Bukovici, v Trzlič, okraj Kranj; Štefanijo Smalc, učiteljica v Ribnici, v St. Jernej, okraj Krško; Milena Saksido, učiteljica v Černošnjicah, v Cerklje, okraj Krško; Ana Peršič, učiteljica na Viču, v St. Janž, okraj Krško; Saša Dominka, učiteljica na Mirni, v Bučko, okraj Krško; Franjo Dominko-Urek, učiteljica na Raki, v Bučko, okraj Krško; Danico Logar-Lederhas, učiteljica v Zagorju ob Savi, v Trebelno, okraj Krško; Hedvika Stojkovič, učiteljica v Hrušici, v St. Janž, okraj Krško; Marijo Paternoster, učiteljica v Ribnici, v Trbovlje, okraj La-

ško; Bogomilo Cerin, učiteljica v Šmartnem, v Trbovlje, okraj Laško; Avgusta Suliga, učiteljica v Rotečah, v Trbovlje-Vode, okraj Laško; Josipino Milavec, učiteljica na Rakeku, v Stari trg, okraj Logatec; Valerij Zurc, učiteljica v Novem mestu, v Brusnice, okraj Novo mesto; Nado Vozel, učiteljica v Trebelnem, v Mirno, okraj Novo mesto; Božidarja Črnečka, učitelja v Maverlenu, v Zagorje ob Savi, okraj Lj. dja; Emilije Dolmar-Marolt, učiteljica v Hrašniku, v Moste, okraj Ljubljana okolica.

V mariborski oblasti

Maksa Tvrđija, učitelja v Dobropoljah, v Zavodno, okraj Slovenjgradec; Valentina Freceja, učitelja v Dev. M. v Polju, v Koprivnici, okraj Šmarje; Alojzija Nečimra, učitelja na Studencu-Igu, k Sv. Duhu na Stari gori, okraj Ljutomer; Stanka Pogčnika, učitelja v Logu-Zaplanu, v Sredice, okraj Murska Sobota; Stanislava Žabjaka, učitelja v Senovem, v Tvrčkovi, okraj M. Sobota; Vilibalda Zehrerja, učit. v Šmartnem pod Šmarno goro, v Šmiklavž, okraj Slovenjgradec; Vladimirja Korbarja, učitelja na Ježici, v Marenberg, okraj Dravograd; Ottilijo Križ, učiteljico na Viču, v Napijane, okraj Ptuj; Marijo Bartol, učitelja v Ribnici, v Marijo Snežno, okraj Maribor, levi breg; Zoro Kuhar, učiteljico v Šmartnem pod Šmarno goro, k Sv. Duhu pri Ostrem vrhu, okraj Maribor, levi breg; Vido Prelih, učiteljico na Laverči, v Novo Štiftu, okraj Gornji Grad; Heleno Colnar, učiteljico v Šenčurju, v Dokleževje, okraj Dolnja Lendava; Alojzijo Debeljak, učiteljico v Naklem, k Sv. Bolfenku v Slovenskih goricah, okraj Ptuj; Ana Sekulo, učiteljica v St. Jurju, v Fokovce, okraj Murska Sobota; Darinko Berce, učiteljico v St. Janžu, v Gederovce, okraj Murska Sobota; Marijo Trtnik, učiteljico v St. Jurju, v Kupšince, okraj Murska Sobota; Danico Rolina, učiteljico v Šmartnem, v Sv. Andraž pri Velenju, okraj Slovenjgradec; Franjo Hlebec, učiteljico v Lescach, v Vučjo gomilo, okraj Murska Sobota; Elzo Vračko, učiteljico v Kapelah, v Andrejce, okraj Murska Sobota; Albino Sketeli, učiteljico v Radovici, v St. Janž na Vinski gori, okraj Slovenjgradec; Marijo Verovšek, učiteljico v Polhovem gradu, v Melince, okraj Dolnja Lendava; Mihaelo Rožič, učiteljico v Kranjski gori, v Doble, okraj Šmarje; Boženo Macak, učiteljico pri Sv. Križu pri Litiji, v Slivnici pri Celju, okraj Šmarje; Katarino Hlebec, učiteljico v Kroplu, v Kalobie, okraj Celje.

Vsi imenovani morajo nastopiti svoje službeno mesto dne 1. septembra, čeprav do tedaj še ne prejmejo uradnega dekreta. Drugače so odpušteni iz službe.

Nov moment v porotniškem procesu o umoru finančnega stražnika Resnika

Maribor, 24. avgusta. Pri letnem porotnem zasedanju je bila preložena znana razprava proti štirim obtožencem tihotapca Vinku Bezjaku, Fr. Klemensbergerju, Alojzu Golobu in Dominiku Jamerniku, ki so bili na podlagi prvotnega priznanja 16letnega posestnikovega sina in soobtoženca Dominika Jamernika iz Jarebine obtoženi umora finančnega stražnika Janka Resnika na meji v St. Ilju. Ker pa je Jamernik, ki je svoje priznanje pozneje prekalil, začel pri razpravi trditi, da je mislil nekega drugega Goloba, so razpravo preložili in poiskali dotičnega Goloba, katerega pa so kmalu zopet izpustili, ker je dokazal svoj alibi.

Sodišče je med tem nadaljevalo s preskavo tudi v drugi smeri glede novosti, ki jih je še navedel Dominik Jamernik pri porotni razpravi, kjer je tudi pravil, da mu je neki trgovec ob meji obljubil nagrado 4.000 Din, če ostane pri prvotni obdolžitvi. Tudi dotičnega trgovca so našli in zaslišali. Te dni pa so aretirali orožniki nekega tihotapca v ptujski okolici, ki je tudi začel praviti, da je sodišče aretiralo tri prave morilce finančnega stražnika Resnika, ni pa baje pravi četrti obtoženec, Alojz Golob iz Marenberga. Prihodnja porotna razprava, ki se bo vršila konec septembra ali začetkom oktobra, bo torej morala rešiti pri začetnem procesu predvsem vprašanje obtoženca Goloba, oziroma sploh četrtga udeleženca pri umoru, ker je Ja-

mernik v svoji prvotni izpovedi natančno popisal, kaj je posameznik, izmed štirih udeležencev delal pri stražnem umoru stražnika Resnika.

Posebno ob meji vlada med prebivalstvom napeto zanimanje, kako bo končal ta proces. Za kakimi drugimi morilci namreč doslej ni uvedena preiskava. Kakor doznavamo, so ostali doslej nepojasneni tudi vsi ostali umori iz tega okraja, o katerih še doslej niso izsledili storilcev. Tudi preiskava glede umora gostilničarja Nedelja v Jarenini je baje obšla na mrtvi točki.

Naši kandidati

Josip Lah, posestnik in trgovec v Osluševcih, namestnik kandidata za volilni okraj Ormož.

Josip Leskovšek, rudar v Mezici, namestnik kandidata za volilni okraj Prevalje.

Nove zgodbe o tihotapcih s saharinom

Saharin v peč in dimniku. — Železničar tihotapec saharina. — Gostilničar in zaklad s pokopališča.

Maribor, 24. avgusta. V neki mariborski ulici stanuje Pepca, ki je videti zelo pobožna, ker prihaja vsako jutro zarana v frančiškansko cerkev opravljati svojo versko dolžnost. Človek bi torej na prvi pogled verjel njeni goreči pobožnosti. Vendar pa prevelika pobožnost večkrat vzbudi pomisleke, posebno ker je v današnjih časih veliko takih, ki ne verujejo v pobožnost drugih, ker je večinoma samo hlinjena, zlasti če je dotičnik v skrbeh radi kakšnih del'kov. Tudi z našo Pepco je bilo tako.

Finančna kontrola, ki vedno kaj išče in končno tudi najde, je pred kratkim pri Pepci preiskala stanovanje. Zaključek preiskave je v polni meri upravičil pomisleke namreč preveliki pobožnosti. Preiskava je bila sicer zelo naporna, toda poštvalnost finančnih organov je bila slednjič le plačana. Po naključju so pogledali v dimnik in si tudi peč natančneje ogledali. In glej, iz dimnika so začeli vleči neke podolgovate zavitke. Že so mislili, da so salame, ko se je naenkrat izkazalo, da je saharin. Ravno tako so tudi iz peči izvlekli saharin. Pepci seveda ni bilo po volji, da je bilo njeno skrivališče odkrito. Toda sedaj se ne da nič več pomagati, temveč mora Pepca mirno pričakovati kazen.

V novinah se mnogo razpravlja o bednem stanju železničarjev in o njihovih prejemkih. Mnogo je med njimi družinskih očetov, radi česar jih skrbi bližajoče se šolsko leto, in nato zima, ki bo kmalu pred durmi. Ker se prejemki majhni, stremi vsak za postranskim zaslužkom, pa čeprav na kazniv način.

Tudi železničar France je hotel na tak način priti do denarja. Dasiravno ne živi v slabih gmočnih razmerah, kakor mnogo drugih. Doma si je nabasal svojo torbo z živili, da bo imel kaj prigrizniti v službi, vmes pa je shranil v torbo tudi precej saharina. Ker pa tudi najsrečnejšemu včas splošeti, je tudi Francu tokrat splošletelo. Na poti v službo ga je dohitel finančni organ in ga povabil na stražnico. Tu so si natančno ogledali njegovo torbo in seveda našli saharin. Za saharin se je naš France zelo hitro pogodil. Samo malo u-

rad ga je izročil, ker ga je dal franko, vrh tega pa se bo moral še zagovarjati pred sodiščem.

Čitateljem je gotovo še v spominu notica o nekem gostilničarju s Koroške ceste in o zakladu na pokopališču, kakor so to pred kratkim zabeležili listi. Finančni kontroli, ki se zanima za tega gostilničarja, se je zdela zgodba o zakladu precej verjetna. Dabi pa šla ta zaklad iskat na pokopališče, kjer je baje na nekem gotovem prostoru zakopan, oziroma skrit, bi bilo nesmiselno, ker je vedela, da je ta zaklad že dvignjen. Zato si je drugače pomagala. Ker je gostilničar za zaklad vedel, so šli finančni organi k njemu ter zahtevali, naj jim zaklad kar sam izroči. Ker pa ni hotel gostilničar o zakladu nič vedeti, so ga šli finančni organi sami poiskati. Po kratkem iskanju so res našli na neki zaviti. Z nemoznostjo so čakali, da ga odpro, misleč na zaklad. Toda, glej čudo, mesto resničnega zaklada je bil samo saharin, ki pa je finančni kontroli tudi prav prišel. Zgodba o zakladu, ki je celo par brezposelnih tipov spravila na noge, je bila s tem pojasnjena.

Požar na Bledu

Danes ponoči je pretela Bledu velika požarna katastrofa

Ob zaključku redakcije smo prejeli z Bleda poročilo, da je tamkaj proti polnoči izbruhnil požar, ki bi bil lahko zavel katastrofalne dimenzije. Okoli polnoči je namreč pričelo na dvorišču pred trgovskim poslopijem trgovca Pretnarja na Ljubljanski cesti goreti. Ogenj so opazili pasantje, ki so se vračali iz kavarne Toplice, ki so takoj alarmirali lastnika hiše in prebivalce. Ker je pihal močan veter, se je ogenj bliskovito razširil in je kmalu zajel šupo na dvorišču, kjer je velika zaloga bencina. Pred Pretnarjevo trgovino je tudi bencinski hidrant. O preteči nesreči je bila obveščena blejska požarna bramba, ki je bila v najkrajšem času na kraju požara. Le njeni brezmejne požrtvovalnosti se je treba zahvaliti, da je bila v zadnjem trenutku z največjo življensko nevarnostjo iz šupe odstranjena skoraj vsa bencinska zaloga. Na ta način je ogenj prešel na deloma izpraznjeno šupo in v kratkih hipih vpepelil vso ostalo zalogo Pretnarjeve trgovine. Šupa je kmalu pogorela do tal. Ves okoliš je bil ožarjen po prasketajočih plamenih. Med tem so prihitele na kraj nesreče še ostale požarne brambe iz blejske okolice, predvsem požarna bramba iz Mlina, ki so pomagale lokalizirati požar, ki je že prehajal na solidno zidano hišo trgovca Pretnarja. Ob pol 2. zjutraj je bil ogenj udušen. Razumljivo je, da se je letoviščarjev polastila velika panika in da se je na kraju požara nabralo kljub pozni nočni uri več sto ljudi, ki so občudovali skrajno požrtvovalne ognjegase. Škoda je znatna.

Prometne neprilike v Ljubljani

Ljubljanski glavni kolodvor. — Ali imamo moderen tramvaj? — Kje so v Ljubljani avtotaksi? — Zapostavljenost Dolenjske.

Razvoj Ljubljane pred vojno je bil mnogo manj vzhval in bolj umerjen kakor danes. Saj je bila Ljubljana navadno provincijalno mesto brez kake posebne bodočnosti. Po prevratu je postala situacija druga. Meja proti Italiji že pri Postojni je napravila Ljubljano v prometnem pogledu za največje območje železniško in vobče prometno križišče, kjer se stekajo pota iz Italije in zapadne Avstrije za Jugoslavijo. Obenem vodi preko Ljubljane važna pot Trst-Dunaj-Praga. Na vsak način pa bo važnost Ljubljane še narasla, ako se v doglednem času otvorijo toliko zaželjena neposredna zveza Slovenije preko Kočevja s Sušakom.

Prometni pomen Ljubljane je nedvomno mnogo večji nego pred vojno. Tudi mesto samo se je po vojni mnogo hitreje razvijalo, kakor je bilo predvidevati. Nastali so tudi interni prometni problemi, ki nujno čakajo na rešitev, ako nečemo ovirati razvoja našega mesta. Oni pravi provincijalizem pričrjen z ginevanji, kažejo se prvi znaki večjega mesta, ki ima ravno radi velike razglednosti vsakovrstne prometne probleme, katerih izvršitev samo pospešuje nadaljni razvoj mesta.

Kako je z Ljubljano v prometnem pogledu? Ali je vse tako, kakor bi moralo biti glede prometa z zunanjim svetom? Ustrezajo li mestne prometne naprave današnji dobi? Stopimo malo po mestu, opazujmo! Na človeka, ki se ne peča ravno s prometnimi vprašanji, bo napravil živahni promet gotovo dober vtis, vsekakor pa bo vsakdo ugotovil tudi mnogo nedostatkov, ki občutno ovirajo razvoj prometa.

Zunanjemu svetu služi v prvi vrsti ljubljanski kolodvor. Že mnogo časa je zatonil v večnost, odkar se je konstatiralo, da ljubljanske postajne naprave ne ustrezajo. Vršile so se celo ankete, toda ostalo je vse, kakor je bilo. Državna železnica do sedaj tega vprašanja sploh še ni vzela v temeljit pretes; da ni govora o kakem proračunu za reorganizacijo, je jasno. In vendar ovira ravno glavna železniška proga na zapadu mesta in postaja sama v ogromni meri ves razvoj Ljubljane. Ljubljanska postaja je kakor velika skala ogradja, ki objema mesto na severni in zapadni strani. Svoječasno popolnoma izven mesta zgrajena, je danes kolodvor z vsemi svojimi obsežnimi skladišči, kurilnico in mnogo prostora zavzemajočimi tirnimi napravami naravnost sredi mesta v higienskem pogledu je lega postaje naravnost škodljiva, saj se razvija okoli nje močan promet, kar povzroča mnogo prahu, dima in druge nesnage.

Mnenja smo, da se mora končno načeti tudi vprašanje ter se po temeljitim študiju in predpripravi korenito rešiti na ta način, da ostane eventualno na sedanjem me-

Karina Bell, Gösta Ekman

v posebnem filmu „Nordisk“ produkcije.

Grandiozna cirkuška tragedija

„Pleši Bajazzo“

Režija: A. W. Sandberg

Danes ob 4, 1/2, 8, 9.

Pri vseh predstavih umetniški orkester.

Kino Dvor. Telefon 2730.

stu edino potniški kolodvor, vse ostalo, tudi skladišča, pa spadajo bolj na periferijo. Tudi stavba bodoče carinarnice se ne sme prej pričeti graditi, dokler problem postaje ne bo končnoveljavno rešen. Za tranzitno postajo, kurilnico in delavnice je prostora v ljubljanski okolici dovolj. Da je usoda gorenjskega kolodvora tesno spojena z ono glavnega, leži na dani. Ravno tako je od bodoče lege nove postaje odvisen prenos glavne proge proti Trstu, ki danes reže najlepši mestni del pod Tivolijem.

Važno vlogo igra v vsakem mestu cestna železnica. Tudi Ljubljana jo ima. Vendar pa je veliko vprašanje, ali ta ustreza. Poprej, dokler je bil električni tramvaj last privatne družbe, se ni mnogo storilo. Mreža je ostala ista, kakor je bila ob časa otvoritve. Danes, ko je cestna železnica lastna mestne občine, se bo moralo omrežje povečati, saj so celj mestni deli brez tramvaja. Ravno tako je potrebna hitra in dobra zveza z okoliškimi velikimi občinami, kakor n. pr. Vič, St. Vid itd. Namen tramvaja ni, da te pelje po mestu na sprehod in te prepeljava po mnogih ovinkih, temveč da veže po najkrajših poteh posamezne mestne dele medsebojno ter jih bliza. Predaleč bi našli, ako bi hoteli naštevati vse podrobnosti, radi katerih je ljubljanski tramvaj absolutno nezadosten.

Ali ima Ljubljana letališče? — Ne! Današnja moderna doba, ko se je že tako razvilo letalstvo in se pripravljamo tudi v Jugoslaviji na otvoritev nekoliko letalnih prog, zahteva, da imajo vsako mesto, ki hoče kaj veljati, tudi pravilni aerodrom. Vojaskega vežbalšča venjar ne moremo trajno uporabljati v to svrhu. Prvič je določeno za druge namene, drugič pa manjka vseh potrebnih stavb in naprav za letalsko postajo. Očividno se s temi problemi v Ljubljani na merodajnih mestih ne pečajo preveč, sama politika pa mesta ne bo napravila velikega.

Na tuje, ki prihajajo v Ljubljano, pravi zelo mučen utis to, da ne najdejo na postaji nikdar nobenega avtomobila na razpolago. Razen par hotelških in poštinskih avtov se menda ljubljanski avtotaksi dosledno ogibljuje naše, sicer zastarele postaje. Čemu tiče vsi avto-izvoški samo pred postjo, nam je vedno uganka. Tudi v tem pogledu je treba napraviti nekaj in osobito radi tega, ker je že tramvaj tako nesrečno in omejeno izpeljan.

Ker smo že pri avtomobilih, se moramo dotakniti tudi svoječasno mnogokrat omenjene uvedbe posebnih mestnih avtomobilov, ki naj bi nadomeščali tramvaj za Vič, Šiško, St. Vid, Ježico itd. Ako se dobro spominjamo, se je pečal s to zadevo bivši napredni gerentski svet. Ali je sedaj dobro založena v arhivu? Očividno sedanjosti mestni gospodarji tudi tega ne smatrajo za potrebno.

Se drugih neprilik je po Ljubljani polno. Za danes bomo posvečeno še nekaj odkritih besed naši železniški upravi, ki tudi mora s svoje strani skrbeti za ljubljansko mesto. Predvsem se to tiče zvez Ljubljane z Dolenjsko in preko Karlovca na naš Jadranski mor. Proga, ob kateri leži mnogo večjih krajev in ki je med vojno dokazala svojjo veliko uporabljivost, ima danes — reci in beri — tri pare potniških vlakov dnevno v vsako smer in še to tako ob nepravem času, da je to predmet splošne, ogrožene kritike od dneva veljavnosti novega voznega reda. Ako se pristavimo, da se morajo potniki, ki prihajajo z brzimi vlaki iz Nemčije in Češke na Jadran, voziti po dolenjski progi s potniškimi vlaki, ki se poleg tega še pri vsaki drugi hiši ustavljajo, potem si lahko predstavljamo, kakšno spoštovanje imajo tuji pred našimi železnici. Mi se jim mirne duše pridružujemo. In pozimi? Ali bo to ostalo? Sedaj je čas, da se s prvim oktobrom vozni red predrugači.

Našli smo le mimogrede nekoliko stvari, ki tvorijo po našem mnenju jedro ljubljanskega prometnega vprašanja. Ni in ne sme biti nobenega dvoma, da se bo moralo brezpoznojno prav kmalu pristopiti k reševanju teh nujnih vprašanj. Tudi bodoči občinski svet bo imel pri tem svojo tehtno in v gotovih zadevah tudi odločujočo besedo. V veliki meri so prizadevi vsi pridobitni in delavski sloji ljubljanskega mesta. Najvažnejše pa je to, kar smo že uvodoma omenili, da zavisi nadaljni razvoj Ljubljane v mnogem ravno od pravilne rešitve nanižanih problemov. Kam naj se mesto širi, kako naj me omogoči komunikacija mestnih delov zveza Ljubljane z ostalim svetom, — to so stvari, ki po našem mnenju odtehtajo vse.

Po vsej Sloveniji gre glas, le „Domovina“ je za nas!

Smeh je zdravilo za živce!

Zato nikakor ne zamudite ogle dati si originalno salonsko, razkošno opremljeno šaloigro

Kneginja in natak št. 13.

Za čbilo smeha in izvrstno zabavo jamčita: pikantna

Florence Vidor in vedno elegantni Adolphe Menjou

Premijera danes ob 4. pol 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA Telefon 2124

Kulturni pregled

Gledališka komisija v Zagrebu. Prosvetno ministrstvo je poslalo v Zagreb posebno komisijo pod vodstvom inšpektorja Milutina Čekića. Komisija ima nalogo, preiskati splošne gledališke zadeve v Zagrebu in urediti vprašanje desetodstotne takse, katero plačujejo zagrebški kinematografi gledališkim blagajnam.

Kongres gledaliških in glasbenih kritikov v Saleburgu se je otvoril dne 21. avgusta in zboruje po sledečem dnevnem redu: združitve gledaliških in glasbenih kritikov iz vseh dežel; ustanovitev organizacije v deželah, kjer še ne obstoja in pojačanje društva tam, kjer že eksistira; ustanovitev mednarodne organizacije in določitev statuta zanjo; izenačenje društev kritikov in poročevalcev, zlasti kar se tiče uglednosti za člane; organizacija mednarodne kritike, razmerje kritikov do gledaliških vodstev in do izdajateljev časopisov. Kongresu predseduje Dunajčan dr. Raoul Auerheimer.

Opera „Cyrano de Bergerac“, sklada komponist Artur Honegger. Rostandovi dediči so že dovolili, da predela tekst libretist Henry Cain.

Sarajevsko gledališče otvori letošnje sezono dne 3. septembra s Kostičevo dramo „Maksim Crnojevič“. Prihodnji mesec se v sarajevskem gledališkem poslopu odkrijejo poprsja največjih domačih dramatikov: Ma-

rina Držića, Joahima Vujića, Frana Markovića, Dimitrija Demetra, Stejze Popovića, Koste Trifkovića, Laze Kostića, Ivana Cankarja, Iva Vojnovića in Branislava Nušića.

Avgustova številka „Nove Evrope“, je priobčila po večini polemično gradivo. Lim razprava o slučaju Dragana Bubića, ki je vzbudil v široki javnosti veliko pozornost. P. Plamenac in M. C. pa se v svojih člankih bavita s politično preteklostjo Luje Vojnovića in ga obtožujeta pred javnostjo. Politični in ekonomski pregled prinaša članke V. M. Vukičevića in I. Belina. Številko zaključuje beležka o pokojnem Vladimirju Lunačku.

Zanimiv gledališki plebiscit. Mestno gledališče na Kral. Vinogradu v Pragi, ki bo slavilo v bližajoči sezoni 20letnico obstoja, je razpisalo za svoje abonente glasovanje, katerih pet izvirnih iger jim je v teku 20 let najbolj ugajalo in katere tri doslej še neuporizovane izvirne drame priporočajo za uprizoritev. Odgovorilo je 957 oseb. Največ glasov so dobili: „Periferija“ Fr. Langra (423), „Lucerna“ Al. Jiráseka (321), „Maryša“ bratov Mrštikov (254), „Deveti travnik“ Ružene Jesenske (159) in „Obliki“ Jarosl. Kvapila (155). Glasovalo je o 159 igrh 82 avtorjev. Za uprizoritev je večina priporočala drame Langra, Vrhlickega, Šramka in Čapka, ki so se uprizorile že v drugih teatrah.

Domače vesti

* **Novi poslovedoči podpredsednik oblasne organizacije SDS.** Na večerajšnji seji predsedstva oblasne organizacije SDS v Ljubljani je predlagal dosedanj poslovedoči podpredsednik dr. Dinko Puc, da se na to mesto izvoli član predsedstva g. Adolf Ribnikar. Gospod Ribnikar je bil soglasno izvoljen za poslovedočega podpredsednika stranke.

* **Odhod našega poslanika v Tirano.** Iz Dubrovnik javi, da je večeraj zjutraj z avtomobilom preko Črne gore odpotoval v Tirano naš poslanik g. Ječič in z njim naš vojni ataše v Tirani polkovnik Simić.

* **Rektor beogradskega vsenčlasiša na Triglavu.** Pretekli teden sta napravila preko Velegra polja turo na Triglav g. Pavle Popović, rektor beogradske univerze, in g. Uroš Gjonić, direktor beogradske vsenčlasiške knjižnice. Veličasten razgled s Triglava je napravil na oba turista globok vtis, zlasti pa je gospodima imponirala ureditve naših planinskih postojank in brezhibno funkcioniranje prehrane in oskrbe v teh kočah. S posebnim zadovoljstvom je g. rektor ugotovil, da je bil isti dan na Triglavu, kakor pred več kot sto leti prvi naš pesnik Valentin Vodnik.

* **Glavna volilna odbora.** Dne 12. septembra ob 9. uri dop. pričetna poslovanja glavna volilna odbora za volitve v Narodno skupščino (čl. 76 vol. zakona) in sicer: 1. za volilno okrožje Ljubljana - Novo mesto v Ljubljani v veliki dvorani na mestnem magistratu in 2. za mesto Ljubljana s Sp. Sisko v Ljubljani v mali dvorani na mestnem magistratu. Predsedniki vseh volilnih odborov morajo v zmislu člena 75 zakona o volitvah poslancev v Narodno skupščino zapečateni zavoji, v katerem so volilni spisi, dne 12. septembra izročiti svojemu glavnemu vol. odboru.

* **Ukinitev trgovske akademije v Somboru.** Trgovinski minister dr. Spaho je ukinil trgovsko akademijo v Somboru in v jeseni tečaj ne bo več odprt. Naredba je izjavila veliko nezadovoljstvo pri vsem prebivalstvu. Odpotli so v Beograd protestno brzojavko, ki so jo podpisale vse stranke.

* **Krstina slava Udruga rezervnih oficirjev in bojnikov.** Dne 15. septembra praznuje Udruga rezervnih oficirjev in bojnikov z vsemi svojimi podobori krstino slavo v spomin na prebivše solunske fronte.

* **Kmetijski tečaj za osnovnošolske učitelje na kmetijski šoli na Grmu** se je zaključil dne 20. avgusta. Tečaj so deloma s prav dobrim, deloma z dobrim uspehom dovršili sledeči gg. učitelji: Dolgan Alojzij, učitelj, Trbovlje - Vode. Hočevar Franc, šol. upravitelj, Smihel pri Novem mestu. Iskra Miroslav, sluš. viš. ped. šole v Zagrebu. Jenko Alojzij, učitelj, Ormož. Kavčič Drago, šol. upravitelj, Zgor. Tuhinj. Kavčič Ivan, šol. upravitelj, Medija - Izlake. Kerda Milan, učitelj v St. Vidu pri Ljubljani. Lapajne Anton, učitelj, St. Peter pri Novem mestu. Medic Avgust, učitelj, Odranci (Prekmurje). Možina Boris, učitelj, Mokronog. Omerzu Karol, učitelj, Trbovlje. Resman Ivan, učitelj, Družgoše pri Železnikih. Šifbar Martin, učitelj, Toplice pri Novem mestu. Turk Stanislav, učitelj, Bled. Uršič Anton, šol. upravitelj, Trebelno. Vider Jozef, šol. upravitelj, Gorje pri Bledu. S tem tečajem so imenovani gg. učitelji dobili nekaj pregled čez kmetijsko vedo in dosegli formalno sposobnost za učitelje kmetijske - nadaljevalnih šol. Želimo iskreno, da bi v tečaju pridobljene kmetijske nauke, ki naj se izpopolnjujejo z vestnim in temeljitim nadaljnjim študijem, čim prej mogli uspešno porabiti v kmetijskih nadaljevalnih šolah ter s tem pripomogli kmetijski mu ljudstvu do lepših dni.

* **Smrtina kosa.** V Kranju je večeraj po daljšem bolehanju umrla gospa Marija Prevč, roj. Homan. Četudi je gospa že nekaj časa bolehal, je njena smrt vzbudila med kranjskim meščanstvom splošno sočustvovanje s prizadetimi, ki izgubljajo v pokojnici plemenito, blago mater. Uživala je splošen ugled in je bila priljubljena v širokem krogu vseh onih, ki so jo poznali. Pogreb se bo vršil jutri ob 17. na mestno pokopališče v Kranju. — V Hranilniški ulici št. 9 v Ljubljani je večeraj v lepi starosti 70 let umrl g. Hinko Kralj, umirovljeni strojevodja južne železnice. Starejši Ljubljanci so ga dobro poznali in ga kot poštenega in značajnega moža gotovo ohranijo v blagem spominu. Žalostnim naše sožalje.

* **Pokrajnska razstava Ljubljanskega velešega (17.-26. septembra 1927)** ima na programu tudi razstavo ozir. tekmovalne slovenskih narodnih noš. Ker pa je ta material zelo razstresen, posebno po deželi, prosimo še enkrat vse one, ki so v posesti katerekoli vrste predmetov ozir. ki morejo postreči s tozadevnimi informacijami ali naslovi, da se dobrohotno javijo z navadno dopisnico najkasneje do ponedeljka 29. t. m. pripravljalnemu odboru za revizijo slovenskih narodnih noš. Vsa poslana dala daje urad Ljubljanskega velešega, kamor naj se tudi pošiljajo za razstavo namenjeni predmeti. Stroški se povrnejo.

* **Znižane cene na naši rivijeri.** S Sušaka poročajo: Vsa kopališča ob morju so znižala svoje tarife in cene za prehrano za 25 odstotkov.

* **Poziv ljubiteljem slovenskega gledališča.** Uprava Ljublj. velesci. se obrača povodom jesenske razstave »Gledališče-Ljudstvo - Družba« na vse ljubitelje slovenskega gledališča z najljubše prošnjo, da ji prepuste morebitni material, ki bi spadal na to razstavo. Dokumenti, slike, fotografije, rokopisi dramskih del, partiture, z eno besedo vse, kar je direktno v zvezi z gledališčem, slovenskim igralcem oziroma s opero ali vodstvom gledališča — vse to naj se blagohotno vpošle »Upravi valosci-

ma«. Izposojeni material se bo točno po končani razstavi vsem izposojevalcem povrnil. Material naj se blagohotno vpošle do 12. septembra t. l.

* **Preizkušnja občinskih volitev v Krškem.** Iz Krškega nam pišejo: Že 31. julija bi se morale vršiti pri nas občinske volitve. Bile so pa potem preložene na 7. avgusta, nato pa z izgovorom »radi skupščinskih volitev« zopet preložene na 2. oktobra. Čudno se nam vidi, da so se moge vršiti volitve 7. avgusta v ljubljanski okolici in drugo. Čemu potem pri nas izjema? Ali mogoče niso šli komu dobro računi skupaj, ali so bili drugi tehnejši razlogi? Zelo bi bili hvaležni gospodom pri srezkem poglavarstvu, ki imajo take stvari v rokah, če bi nam to pojasnili. Ali je bil res vzrok oni živi mrtvec, o katerem se nekaj suslja?

* **22.000 brezposelnih v Zagrebu.** Iz statistike državne borze dela v Zagrebu posnemamo, da je od novega leta do konca julija iskalo dela pri državni borzi v Zagrebu 22.000 delavcev. Državna borza dela sporoča, naj se vsi oni, ki iščejo delo, obrnejo pisмено nanjo ter da naj ne potujejo v Zagreb, dokler niso obveščeni o nameščenju.

* **Velika železniška nesreča pri Mladencu.** V noči od ponedeljka na torek se je pripetila na progi Mladenc - Arandjelovaca velika železniška nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtv. Ko je namreč privozil mešani vlak do postaje Kopljari, je pri tamošnjem ostrem ovinku skočila s tira lokomotiva in potegnila za seboj pet metrov globoko v jarek pod napis dva tovorna vagona, napolnjena s cementom in koruzo. Od nadaljnjih vagonov sta dva tovorna istotako skočila s tira, vendar nista zdrsnila pod nasip, dočim so se ostali vagoni ustavili na progi. Na pomoč so takoj prihiteli železniški delavci z bližnje postaje. Pri padcu v jarek pod nasip sta bila ranjena le strojevodja Tihomir Jovanović in železniški premikač Spasije Kovačević. Njune rane pa so lahkega značaja. Potniki v vlaku so doznali za nesrečo šele potem, ko se je vlak nenadoma ustavil.

* **Za hajduknjo Stojko Markovičovo ni sledi.** Zagrebška policija je pred nekaterimi dnevi izročila v zapore sodnega stola Vasilija Markoviča, katerega je bila obtožila, da je hajduknja Stojko Markovičeva pomagala pri begu. Večeraj je sodni stol odredil, da se Vasilij Marković izpusti, ker ni proti njemu nobenih zadostnih dokazov.

* **Strahovita suša v Liki.** V Karlovcu je dospel v ponedeljek transport delavcev iz Like. Prišli so v Karlovac, da dobe delo, toda tu so jim povedali, da nimajo zanje posla. Delavci pripovedujejo naravnost strašne stvari iz življenja bednega naroda v Liki, ki se nahaja zaradi suše v obupnem položaju. Nekatere rodbine po ves teden ne vidijo skorjice kruha. Delavci so hoteli iti v Bakar, da bi dobili delo pri tamošnji zgradbi železnice, toda tu so zvedeli, da zaposlujejo le primorske delavce. Delavci so zapustili Karlovac in so nekateri odšli v Slavonijo v tamošnje šume, drugi v Slovenijo in proti Zagrebu.

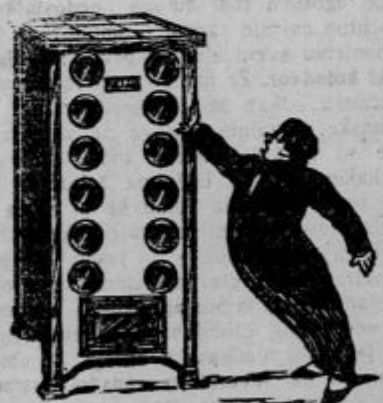
* **Gozdar ubil seljaka.** V bližini Karlovca je naletel gozdar Žukšič na zabranjeni paši na živno seljaka Mije Martiškoviča iz Mrzlega polja. Pognal je živno domov in ko je prišel k njemu Mijo, da se zaradi tega pogovori z njim, je pograbil Žukšič puško in Mijo ustrelil. Martiškoviča so prepeljali v bolnico, toda zdravniška pomoč je bila brezuspešna, ker je podlegel strašnim ranam. Mijo Martiškovič je bil star 24 let.

* **Politični umor v Čučerju pri Zagrebu.** Preteklo nedeljo je prišlo v Čučerju pri Zagrebu do prepira med radičevcem Stjepanom Micudajem, Nikolo Rustanom in Ljudevitom Talanom. Radičevca sta hotela vedeti od Ljudevita Talana, ki je bil pristaš HPS, kateri stranki pripada. Talan ji ma ni hotel odgovorjati, temveč je polglasno pel »Lepo našo domovino«. Ko sta radičevca videla, da ga ne moreta izzvati, sta nenadoma zavpila: »Živela Radičeva stranka!« Talan ji ma je naselil in je zavpil: »Živela puška stranka!« Tedaj sta radičevca planila nanj in ga pobila na tla. Na tleh ležečega sta ga tofika, da je obležal nezavesten. Talan je na dobljenih ranah umrl v torek popoldne.

Svetovni patent „ZEPHIR“

Lesna trajno goreča peč z zračno kurjavo

Traja večno! — Večletna garancija!

Kurjava z lesom je najprijetnejša in najcenejša s „ZEPHIR“

z 10 kg drv ogreva sobo skozi 24 ur

najštetje večje in najbolj zdravo izdeluje:

„ZEPHIR“ tvornica peči

BARZEL d. d., Subotica 33.

Zahtevajte cenike!

Zastopstva v vseh večih mestih!

* **»Estratto di pomodoro«.** Glas iz občinstva: V vsaki specijalni trgovini ga imajo. V delikatesnih trgovinah velike škatle po 5 in 10 kg. Preko cele Slovenije, Hrvatske in Srbije se razliva ta lahka »masta«. Stotisoči se izmečejo za ta nepotrebn pridaček, ki ga hiša lahko pogreša. Paradižnikov ima naša domovina na stotine vagonov in manjka le male tovarne v Srbiji, kjer gojijo paradižnik na veliko, in zadoščeno bi bilo domači potrebi popolnoma. Pred vojno nismo dobivali toliko tujega sočinja za naše trge kakor danes. Milijone stanč naša sladkosnednost, da ne rečemo požrešnost. Treba bo kaj kmalu začeti misliti, da se osvobodimo tudi v tej panogi tujine, da ne bomo dobivali za naše dobre dinarje mesto spoštovanja in zasluge v batine. Gospodinjne, ve začnite!

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Novi tečaj za strolepisje, slovensko in nemško stenografijo** se začnejo na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 12. septembra t. l. Prospekti pošlani in vpisovanje v prodajalni trgovci Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon št. 100. 1249

KUŠAKOVIČA KALODONT

najboljša pasta za zobe.

* **Volno, bombaž za strejno pletenje** in ročna dela dobiti po najnižjih cenah pri PRELOGU, Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4. 93

* **Pri iskanju se na kupico prirodne grenčice »Franz-Josef«** zaužije zjutraj na tešče pojavl brez težko obilno izpraznjenje črevesa, čemur se rad pridruži dobrodelen občutek olajšanja. Zdravniški strokovni časopisi omenjajo, da voda »Franz-Josef« zanesljivo in prijetno učinkuje proti pritiski krvi na jetra in debelo črevo ter hemoroidih in prostatalnih bolečinah. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

* **Podružnica SPD v Kranjski gori** vabi vse svoje člane na izredni občni zbor, ki se bo vršil v soboto dne 3. septembra ob 20. uri v hotelu »Razor« v Kr. gori. Dnevni red: Volitev delegatov v skupščino.

Iz Ljubljane

u— **Valerijan Pribečević v Ljubljani.** Večeraj je prišel v Ljubljano poslanec SDS pravoslavni arhimandrit g. Valerijan Pribečević, brat šefa SDS Svetozarja Pribečevića. Dopoldne si je ogledal znamenitosti našega mesta, opoldne se je sestal s svojimi političnimi prijatelji drjem Žerjavom in drjem Kramerjem, popoldne je obiskal škofove zavode v St. Vidu v spremstvu bivšega ministra drja. Kulovca, ki je s svojimi prijatelji priredil v Unionu gosp. Pribečeviću večerjo.

u— **Društvo »Soča«** vabi vse svoje člane, da se mnogobrojno udeležijo pogreba pokojne gospe Jeanne Marušić, soproge tovariša in odbornika g. dr. Draga Marušića, ki se bo vršil v petek 26. t. m. ob pol 10. dopoldne iz hiše Žalosti, Ažbetova ulica št. 1. na pokopališče k Sv. Križu. — **Odbor.**

u— **Pogreb gospe Jeanne dr. Marušičeve** se bo vršil jutri, v petek, ob pol 10. dopoldne in ne, kakor je bilo večeraj javljeno, za današnji dan.

u— **Žalostna slika socialne bede.** Delavčevji ženi Jozefi Kovačevići iz Notranjih goric je postalo pri Taboru nenadoma siba, bo ter se je nezavestna zgrudila na travo. Našel jo je policijski stražnik, ki jo je dal z rešilnim vozom odpeljati v bolnico. Kovačevići je postalo slabo, ker je bila že več dni brez hrane.

u— **Obdolžen mladofantom, ki jih je izpričal 14letni France Blaž obdolžil.** Da z njim vred pripadajo organizaciji za tatvine koles, se je posrečilo dokazati, da jih je France Blaž z lažljivimi izpovedbami in golimi izmišljotinami po krivem obdolžil. France Nežen iz Sneberja je dokazal, da je svoje kolo kupil, a trije ostali Ivan Pajsar iz Šmartne, Stefan Jurčič iz Brinja in Fran Grusu iz Sneberja so isto tako dokazali svojo nekrivdo. Ljubljanska policija se je torej prepričala, da ima opraviti s skrajno brezvestnim mladim pokvarjencem, ki je hotel nekrivde tovaršev pritegniti za seboj. Zasedovanje članov tajnih organizacij, ki se bavijo s tatvinami koles, se nadaljuje.

u— **Z obleko se je preskrbela.** Antonija Kikel, starinarica na Krakovskem nasipu, je prijavila policiji, da je pred kratkim zapala lepi Gabrijelci za 590 Din razne obleke. Ker se Gabrijelci je ni znenila za poravnavo dolga, se je Kiklova oglašila pri njej na stanovanju, kjer so ji povedali, da se je lepa Gabrijelca že pred tednom dni poslovila od njih. Gabrijelci zasleduje policija.

u— **Izgubljeno kmečko dekle.** Neka Ana Z., 25letno, krepko kmetško dekle, se je po ljubljanskih ulicah tako očitno ozirala za moškimi, da je vzbudila pozornost stražnika. Odpeljal jo je na policijo, kjer se je izkazovalo, da je bil njegov sum upravičen. Oddati pa so jo morali najprej v bolnico. Krepka Ana je doma iz Šmarja pri Jelšah.

u— **Volni ubežnik aretiran.** Zastavnemu 22letnemu Loizu iz Bleda nič kaj ne ugala vojaška suknja. Ko je prišel 27. maja iz zapora, kjer je sedel radi malenkostnega deliktja, so ga predali vohemu okrog. Moral je z drugimi tovariši odpotovati k svojemu kadru v Piro. Med potjo pa je Loize ušel in se nato neznanokje potikal. Končno so ga izsledili na Dunajski cesti, kjer je bil zaposlen pri neki stavbi tvrdi. Zdaj je poskrbljeno, da ne bo več ušel, ko se bo vozil v Srbijo.

u— **Krvoločni psi.** Zidarski mojster Edvard Černič iz Dravci je prijavil policiji, da so ga napadli trije veliki psi, ko se je okoli 4.30 zjutraj peljal na kolesu proti St. Vidu mimo tovarne Štara. Psi so ga zasledovali do Zibertove gostilne na Trati in ga popadali. Eden izmed njih ga je ugriznil nad stopalo leve noge. Malo pozneje so krvoločni psi napadli tudi zidarja Andreja Kerševana, ki pa jim je ubežal, ker je

zelo hitro pognal kolo. Preiskava je doznala, da so psi iz tovarne Štara in da so podnevi vedno priklenjeni, ponoči pa prosti. Vendar pa se lahko gibljejo le v obzidanem tovarniškem poslopu. Oba napadenc, Černiča in Kerševana, so napadli, ker je neki nočni delavec pozabil zapreti vrata dvorišča in so prišli na prosto.

u— **Štajerska jabolka po nizki ceni** se dobijo v trgovini Zupan, Sv. Petra cesta št. 35. 1267

u— **Policijske vesti.** Leopoldina Škerjanc, branjevka na Dunajski cesti, je prijavila policiji, da ji je neznan tat ukradel izpred prodajalne ženske kolo, vredno 600 dinarjev. Aretirani sta bili dve osebi, ena od teh radi vlačugarstva, druga radi dezerterstva. Prijavljena je 1 poverba oblike, 1 nagla vožnja, 3 prestopki cestno-polijskega reda in 1 prestopki predpisov za avtomobiliste.

u— **Stenolci najboljšo sredstvo proti stenici** v zalogi drogerije A. Kanc, Židovska ulica. 1006

u— **Ob pričetku šolskega leta** opozarjamo cenj. učitelstvo glasbenih javnih in zasebnih šol na našo veliko izbiro vseh šolskih not, etud, šol itd. za vse instrumente in petje. Posebno smo založili s klasičnimi in zadnjimi modernimi skladbami. — **Matična knjižarna, Kongresni trg.** 1252

u— **Obritniške prireditve** so se že jako priljubile, kar je pokazal tudi letošnji obritniški ples. Kdor se hoče razvedriti v prijetni, nepriljudni družbi, naj se udeleži velike vrtnes veselice, ki jo priredi Obritniško društvo v Ljubljani v nedeljo 28. t. m. ob pol 4. popoldne na vrtu Narodnega doma. 1266

Iz Maribora

a— **Mariborski porotniki.** Za jesensko porotno zasedanje so bili izzrebani kot ramesniki naslednji porotniki iz Maribora: trgovci Ivan Poš, Fran Travizan, Josip Kremlj, Franc Penič in Vid Murko, gostilničarja Andrej Oset in Alojzij Horvat, slikar Fran Ambrožič in prof. Miro Šijanec.

a— **Novosti na javnih prostorih.** Ignac Opelka je prošil občinski svet za dovoljenje postavitve lesenega paviljona na vogalu Čadove ulice. Mestni stavebni urad je principielno proti dovoljenju paviljonov na javnih prostorih, češ da kazijo lice mesta. Tvrda Avgust Zlahtič pa bi rada postavila bencinsko črpalno na Grajskem vrtu. Doslej ima Maribor že dve taki črpalni, pred frančiškansko cerkvijo in na Kralja Petra trgu.

a— **Za študijsko podporo** je prosilo mestno občino 10 Mariborčanov, umetnikov, učiteljev in dijakov. Občina bo sklepala o rešitvi teh prošnji na petkovi občinski seji.

a— **Sprememba pravil Mestne hranilnice.** Na dnevnem red občinske seje, ki se bo vršila zopet v petek, pride tudi do vprašanje v razpravo. Kakor smo poročali, je trgovinski minister razveljavil odlok velikega župana dr. Šanbaha o razpustu ravnateljskega Mestne hranilnice in postavil radikalnega gerenta. Veliki župan, ki je poprej sam interveniral pri trgovinskem ministru radi Mestne hranilnice, pa sedaj enostavno ignorira odlok trgovinskega ministra in tako dr. Ravnik še vedno vrši gerentstvo Mestne hranilnice. Pri občini pa bi radi dosegli klerikalci čim prej sklep o spremembi pravil hranilnice, da bi spravili pod streho že na podlagi spremenjenih pravil novo klerikalno - radikalno vodstvo Mestne hranilnice, preden bo s polomijo pri skupščinskih volitvah odnesel veter Vukičevića in njegove zlužabnike.

a— **Avtobusna zveza Maribor - Gradec.** O ponudbi za to novo avtobusno zvezo, ki jo hoče prevzeti tvrdka Ervin von Mehlen, bo razpravljali občinski svet v prihodnji seji. Občini bi ta zveza sicer koristila, ker bi gotovo pospešila frekvenco med Gradcem in Mariborom. Toda občina ima v načrtu lastno podobno podjetje do St. Ilje, kjer bi si torej konkurirali in bo treba eventualno omejiti sprejemanje potnikov na tej progi za graško tvrdko. Sicer pa je akcijo pozdraviti.

a— **V smrt radi umobolne žene.** Predvečerajšnjim je izginil neznanokam železniški uradnik Henrik Müller. Večeraj pa so ga potegnili pri Sv. Martinu mrtvega iz Drave. Imel je umobolno ženo in ga je očitno vidno to gnalo v smrt, ker ni mogel več prenašati duševnega trpljenja.

a— **Tatvine koles na veliko.** Mariborsko okrožno sodišče je sicer nedavno obsodilo tri mlade tatke iz Pobrežja, ki so kradli po mestu kolesa, zalego pa ni nič. V Mariboru pokradejo tatovi povprečno vsak dan po pet koles. Pred policijo nimajo nobenega strahu. Morda bi bilo umestno, da bi policija priredila tudi na tatove koles posebno raclo in sploh v tem pogledu poostila nadzorstvo.

a— **Številni požari.** Večeraj zjutraj je gorelo v Novi vasi pri Mariboru kar pri dveh posostnikih in sicer pri gostilničarju Lešniku in posostniku Radolku. Požarna bramba je bila sicer takoj na mestu, vendar radi pomanjkanja vode ni mogla mnogo pomagati.

Iz Celja

e— **Radikalna polomija v Celju.** K poročilu pod tem naslovom v 197. številki našega lista z dne 23. t. m. nam pošilja g. Josip Drogenik sledeči popravek: Ni res, da je g. Drogenik iz St. Jurja med drugim trdil, da so samostojni demokrati zasedli ministrstvo za šume in rude, kjer so lahko nemoteno kradli, da vzdržujejo svoje časopise, res pa je, da tega nilem rekel. — Jos. Drogenik m. p. — St. Jurij ob juž. žel. 23. avgusta 1927.

e— **Pri prihodnjih skupščinskih volitvah** se bo prijateljstvo med celjskimi radikali, klerikalci in Nemci nehalo ter bo vsaka stranka zase štela glasove. Nekaterim volilcem čudotvornega kleroradikalnega nemškega bloka se bo zelo težko odločiti za eno ali drugo skrinjico, ker so včlanjeni pri vseh treh, najmanj pa pri dveh omenjenih strankah. Nam je pač vseeno, kako se

bodo bratci med seboj razumeli, povemo pa že sedaj, da bo kleroradikalni režim v Celju nosil težko odgovornost za vsak glas, s katerim je porasla celjska nemškutarja od zadnjih volitev. Imeli bomo vendar enkrat tudi v Celju čiste račune.

e— **Hud radikalni agitator** je novi vodja zemljiške knjižice v Celju g. Mikuletič. Komaj je prišel v Celje, že je začel razpredati svoje sitnosti in agitirati za radikale. Za agitacijo ima zelo tehten argument: »Kar k nam pridite, boste dobili, kar hočete in želite!« Ker pa pozna volilci take obljube, mu seveda ne nasedejo in se mu je celo zgodilo, da je ob priklki zvedel par bridkih resnic. G. Mikuletiču svetujemo, da se nekoliko »masa«, ker ga tudi njegovo tako zvano in hvalisano mučenštvo ne bo rešilo pred posledicami, ako bo preveč govoril.

e— **Oseba vest.** Veterinar g. Anton Uršič v St. Jurju ob i. ž. je premeščen k srezkemu poglavarju v Konjicah, veterinar g. Bolte Vasle v Braslovčah pa k srezkemu poglavarju v Ražanji v Srbiji. Mesti komisarirani veterinarjev v St. Jurju ob i. ž. in Braslovčah se ukneta. Je pač zopet znamenje redukcije, ki zadenejo naše kmečko prebivalstvo.

e— **Prostovoljno gasilno društvo v Gaberju** pri Celju priredi v nedeljo dne 4. septembra 1927 ob 15. uri proslavo blagoslovljenja avtomotorne brigadne ter na predvečer bakljado pri ge. Westemovi kot kumici. Čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov za nabavo gasilnega orodja.

e— **Koncert v celjskem mestnem parku.** Opleševalno društvo priredi danes v četrtek dne 25. t. m. v mestnem parku ob 20. do 22. koncert.

e— **Recitacijski večer.** G. Danilo Gorianec pripravila Celjanom drugi recitacijski večer. Vsebins in čas predvajanja bošta pravočasno javljena.

e— **Svarilo.** Srezi poglavar celjski je odvzel šofersko legitimacijo za dobo treh mesecev Mihaelu Kosu iz Dobrone, ker je dne 15. t. m. v Škofljivsi v vinjenem stanju povozil nekega kolesarja ter se zanj ni briga, dasi je bil kolesar hudo ranjen.

Šah

Šahovski turnir v Karlovcu

Vasja Pirc ostane na vodstvu in je siguren favoriti.

V. PIRC

X. kolo. Napeto pričakovana večerajšnja partija Pirc - dr. Singer je končala po zelo kratkem boju remis. Pirc je igral kot beli Retijevo otvoritev, vendar je prekmalu prišel z ofenzivo. Singer je imel zelo težko stališče, vendar se mu je posrečilo parirati vse nasprotneke pastil. Ze v 19. potezi sta si nasprotnika ponudila remis, vendar sta morala na zahtevo voditelja turnirja gosp. Vukovića, partijo nadaljevati.

Kljub obojestranskemu naporu je ostal rezultat isti. Pirc je ostal na vodstvu in ima samo še enega težjega nasprotnika, in sicer Cirila Vidmarja. Zelo se mu bliža Bošan, ki je v lepi končnici strl odpor Rupnika. Bošan je s tem prehitel dr. Singerja in ima samo pol točke manj od Pirc. Toht se je z zmago nad Kurdjukovom pomaknil na četrto mesto. Partija Jonke - Nedeljkovič je končala remis. Vrlo interesantno je potekla borba Fi-

Dr. Singer

lipčič - Vidmar. Vidmar je popolnoma »korektno« žrtvoval figuro in bi moral dobiti. V nadaljevanju pa je igral jako slabo in radi grobe napake zgubil. Agapijev vedno bolj propada. Proti Ačimoviču je bil beli in je seveda igral otvoritev po svoje. Ačimovič je takoj izvedel duhovito zasnovan napad in je po krasni igri odnesel lepo zmago. Grenčarski je zopet zgubil proti Abrahamu. Partija Fritz - Zidovec je bila prekinjena. Večerajšnja partija Grenčarski - Ačimovič je končala remis.

Stanje po X. kolu: Pirc 7½; Bošan 7; dr. Singer 6½; Toth 6; Filipič, Jonke in Nedeljkovič 5½; Ačimovič 5; Agapijev in Vidmar 4½; ing. Fritz in Zidovec 4 (1); Rupnik in Abraham 4; Kurdjukov 3; Grenčarski 2½.

Iz Kranja

— Iz državne službe. G. Vinko Bedenk, veterinarski pripravnik pri sreskem poglavarju v Kranju je premeščen v Kandok, timoška oblast v Srbiji.

— Za povzdigo gasilstva v kranjski okolici. Podočeljska gasilska društva, vključena v kranjski gasilski župni, občutijo velik interes za spopolnitev svojih tehničnih naprav in orodja. Prihodnjo nedeljo se bo vršila v Predosljah slovesna blagoslovitev motorne brigade, ki je letos že šteta v kranjski okolici.

— Petletnica Stražiškega Sokola. Prihodnjo soboto 27. in nedeljo 28. t. m. praznuje Stražiški Sokol na slovesen način petletnico svojega obstoja. Na predvečer bo elavnostna akademija s koncertnimi, pevskimi, telovadnimi točkami ter s prizorom iz Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. V nedeljo popoldne bo javna telovadba »Na Pantah«.

— Zaključek gasilskega keglanja. Kranjsko Prostovoljno gasilsko in reševalno društvo je priredilo večernje kegljanje na denarne dobitke, katerega so se pridno udeleževali številni ljubitelji te igre. Pretekli ponedeljek zvečer se je vršil izborni obiskani zaključek kegljanja na gostilniškem vrtu g. Petra Mayrja. Največji uspeh je dosegel tukajšnji čevljarški mojster gospod Peter Kristan, ki je prejel prvo, drugo, četrto, sedmo in častno darilo, tretje je dobil g. Joža Modrijan, peto g. Ivan Vidmar, šesto g. Franc Vozelj. Pri zaključku zabave je spregovoril zahvalno besedo načelnik gasilskega društva g. Rici Mayr.

— Časno priznanje občin. Občine v škofjeloškem okraju Sora, Zminec, Stara Loka so izvolile kranjskega sreskega poglavarja vladnega svetnika g. Josipa Znidarčiča svojim častnim občanom. Kakor domnevamo, nameravajo storiti isto še ostale občine v škofjeloškem okraju v znak priznanja in hvalečnosti radi ustanovitve ispostave sreskega poglavarstva v Škofji Loki, za katero se je mnogo zavzemal sreski poglavar g. Josip Znidarčič.

— Umesten korak. Kranjski sreski poglavar je izdal na vse občine v svojem sresu razglas o pobujanju pijančevanja, preklinjanja, posurovelosti, pretepotit. Prestopki se bodo strogo kaznovali po zakonu.

Iz Trbovelj

— Poskusen samomor. Ljilj je bila že na rudniškega delavca N. Odpravili so jo takoj v bolnico, kjer so ji izprali želodec, vendar ni veliko upanja, da bi okrevala.

— Sokolska tombola. Dobitki za sokolsko tombolo so razstavljeni na gledališkem odru Sokolskega doma. Dobitki so res lepi in bogati. Tombolske karte se dobro razprodajajo. Tombola se bo vršila nepreklicno na 18. septembra.

— Poljske in vrtno tatvine. Ljudje se pritožujejo, da so jim prečo neki pokrađeni poljski in vrtni sadeži. Tatitci ne sanajo da kradajo kolikor morejo, temveč delajo še škodo sadnemu drevju, ker lomijo veje.

— Nova trgovina. Ga. Ušeničnikova je otvorila v Ranžingerjevi hiši trgovino s pleninami.

Iz Tržiča

— Slovo prokurista Tržiča. Z zadnjim avgustom zapusti naše mesto dolgoletni prokurist tržičke »Peko« g. Franc Zorčič. Vodil je veliko podjetje v času največjih gospodarskih kriz vrlo srečno, tako da je bilo mogoče podjetje ne samo obdržati na svojem vrhuncu, temveč da se je celo povečalo in razširilo. Gospod Zorčič je bil pred vojno že dolgo let v Srbiji, kjer se je takoj javil kot prostovoljec proti Avstriji. Človek bi torej mislil, da mora imeti slovenski prostovoljec v slovenskih podjetjih prvenstvo, pa vendar ni tako. To vprašanje bo treba skoro končno javno rešiti, za kar pa tu danes ni mesta. Gospod Zorčič odhaja v Beograd v veliko bančno podjetje. Želimu mu na njegovem potu mnogo sreče in več zadovoljstva kakor ga je imel zadnje čase v Tržiču. Obenem objavljamo njegovo željo, da se opoči pri vseh svojih dobrih znanih, katerim radi pomanjkanja časa ne more osebno stisniti prijateljske desnice.

— Akademija Martijansko-donskega instituta je privabila v Sokolnico polno občinstva, ki je z zanimanjem sledilo posameznim točkam levega sporeda. Razume se da so najbolj ugajali plesi in med temi ruska mazurka, ki sta jo plesala dva para v ruskih kostumih. Gojenke so jo morale ponoviti, kakor tudi menuet plesalk Nesevovske in Kandirine. Pevske točke so jako ugajale. Pevke kažejo veliko izvežbanost glasov in dobro šolo podajanja. Občinstvo je pa še s posebnim zanimanjem poslušalo par slovenskih pesmi, ki so se jih gojenke naučile za časa počitnic pod vodstvom ravnateljice Lajovca. Solistka gđ. Irena Astircova ima občudovanja vredni visoki sopran. Zapela je tri pesmice, ki jih je morala ponavljati. Kakor slišimo, odhaja na konservatorij v Zagreb in proročujemo ji resnično veliko bodočnost, kajti nima samo lepega glasu, temveč je očitno dramatično nadarjena. Čez par dni pa se tudi naši ruski gostje poslove od Tržiča, da se vrnejo v Belo Crkev v Banatu, odnosno nekaj v Stari Bečji. Trdno smo prepričani, da so se med nami tudi letos počutili izborni in da bodo tudi letos odnesli iz naših krajev najlepše vtise, ki bodo koristili tujski propagandi za naše kraje. Ob slovesu vršimo samo svojo dolžnost, če jim kljub čemo: »Srečno pot in na veselo svidenje zopet drugo leto!« Kot kronisti pa moramo zabeležiti še pretresljivo vest, da je preminula v Vurbergu v ruskem sanatoriju ena izmed gojenk, malo potem ko so jo prepeljali v sanatorij in da krije mlado

Napisi na ploščab

prevlečeni z radio-tinkturo, morejo se čitati tudi ponoči. — En primer.

teleso naša slovenska zemlja, ki naj bo mladi mučenici prav tako lahka, kakor bi ji bila sveta ruska zemlja, ki jo je morala zapustiti, preden ji je mogla dati sad svojega dela! Večnaja pamjati!

Sport

Slovan : Hermes

Danes ob 17.30 se vrši na igrišču Ilirije semifinálna nogometna tekma med Slovanom in Hermesom za pokal, ki ga je ob 15letni proslavi podarilo Slovanu mesto Ljubljana.

Ker sta nasprotnika v dobri formi in bosta v boju za dragoceni in častni dar gotovo napela vse sile, je pričakovati, zanimive in napete igre. Ker je jubilej radi gradnje novega sportnega prostora potreben tudi denarnih sredstev, speliemo na našo sportno publiko, naj tekmo poseti v čim večjem številu.

Plavalne tekme za slovensko prvenstvo

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije priredi JPS v dnevi 27. in 28. t. m. velike tekme v plavanju, skakanju in waterpolu v Beogradu. Savez je z ozirom na potovanje češkoslovaške in poljske reprezentance v Bologno sklenil organizirati neke vrste slovensko olimpijado v vodnih sportih. Program prireditve je enak programu na olimpijadih. Savez je za naše reprezentante izbral prvake iz državnega prvenstva na Sušaku. Slovence bodo zastopali Kordelič in Dolenčeva (Ilirija) in Prekuhova (Primorje).

Ljuba borba se bo v glavnem vršila med našimi prvaki in Čehi, ker Poljaki v plavanju še niso na višini naših in češkoslovaških plavalcev. Program prvega dne obsega 100 m hrbtno za dame, 400 m prosto za gospode, visoki skoki za gospode, 100 m hrbtno za gospode, 400 m prosto za dame in waterpolo; v nedeljo se bodo vršile točke: 1500 m prosto za gospode, 100 m prosto za dame, visoki skoki za dame, waterpolo, 100 m prosto za gospode, 200 m prsno za dame, skoki z deske za gospode, 200 m prsno za gospode, skoki z deske za dame, 4 x 100 m prosto za dame, 4 x 200 m prosto za gospode in waterpolo. Vsako državo zastopata v posameznih točkah dva tekmovalca in en namestnik, možito v dvema rezervama za stafete in možito v štirih rezervah za waterpolo.

O poteku te važne mednarodne konkurence bomo poročali.

Prvenstvo Jugoslavije v lahki atletiki se vrši prihodnjo soboto in nedeljo na igrišču Concordije v Zagrebu. Za letošnje prvenstvo vlada v vseh sportnih krogih velik interes. Število prijavljenih atletov je doseglo 88; največji del je iz Zagreba in Ljubljane.

Fabriz, znani zagrebški sodnik, je v tekmi med Slavijo in Ujpestom v Pragi, dosegel lepenome. Kakor se domneva, ga je Češkoslovaška predlagala za sodnika v meddržavni tekmi Avstrija : Češkoslovaška, ki se vrši 18. septembra v Pragi.

Daviscup. Japonci, ki so šli kot favoriti v finale ameriške cone, so le z veliko težavo premagali Kanadčane. Dobili so dva singla in double, ostali dve točki pa so morali prepustiti nasprotnikom. Danes, 25. se začne v Longwoodu match med Japonsko in Francijo, ki bo odločil, kdo pride 9. septembra v Filadelfijo v izizvalno rundo napram Američanom. O prognozi tega matcha smo že pisali; bila bi skoro senzacija, če prepustijo Francozi Japoncem zadnjo točko. Lacoste, Cochet in Brugnon so imeli priliko, da se kolikor toliko aklimatizirajo; Borotra, ki je šele pred nekaj dnevi prispel v Ameriko, pa se matcha z Japonsko najbrž ne bo udeležil.

Lahkotletski tromač v Varšavi med Poljsko, Češkoslovaško in Jugoslavijo je odgođen do 1. 1928.

Službeno izjavo JHS-a. Danes zvečer ob 21. sili upravnega odbora. Radi izredne važnosti te seje se naprošajo vsi gg. odborniki, da ji sigurno prisostvujejo. Predvsem se vabijo gg. ravnatelji Saplja, Smole in novo kooptirani član odbora g. nadsvetnik Dekleva. Seja se vrši v damskem salonu kavarnice Emona. — Predsednik.

Službeno izjavo LLAP. Glasom sklepa upr. odbora JLAS se vrši damsko državno prvenstvo dne 4. septembra v Ljubljani. Zadnji rok za prijavo je 28. avgusta. Redna glavna skupščina JLAS, ki bi se morala vršiti dne 28. t. m. se preloži za nedoločen čas. — Tajnik II.

SK Slovan (nogom. sekcija). Danes ob 16. morajo biti v garderobi Ilirije sledeči igralci: Globelink, Škofic, Marchiotti I. in II., Plak, Skalar, Volkar, Hirsman, Kastelic, Koschell, Lumbard, Rakus, Buck, Burger, Vrtančič, Novljan, Bögel, Kerne, Osterman, Čehovin in Gregorič. Rediteljsko službo vrše: Siard, Strehovec, Waggar, Premier in Furlani; blagajniško Černivec. — Načelnik.

2SK Hermes. Za današnjo tekmo, odrejam sledečo moštvo: Novak, Sernee, Klančnik, Draksler, Marinko, Habicht II., Ložar II., Zalokar, Svetic, Skrajner, Kos, Jeglič, Ložar I. Imenovani igralci morajo biti točno ob 17. pripravljeni za tekmo na igrišču SK Ilirije. — Načelnik.

SK Ilirija. Odbor opozarja članstvo, da je klubov sportni prostor oddan danes ob 16. ure dalje SK Slovanu za njegov obilje semifinale in da je igrišče od te ure dalje za običajni trening zatvorjeno. Nogometna sekcija ponovno objavlja, da se vrši trening za I. skupino v petek (Jutri) ob 18. uri in ne danes, za juniorako skupino pa v soboto ob 18. uri. — SK Ilirija.

SK Ilirija (tenis. sekcija). Danes in jutri strogo obvesen trening s Slovanom. — Opozorjam vse članove, da posejajo redno in točno vse treninge. Opravičeni bodo samo res nujni slučaji odsotnosti. V nedeljo prvenstvena tekma z družino ASK Primorja. Zaostalo članarino je nemudoma poravnati; istotako je oddati vse klubovo opremo, ki jo imajo članice doma.

SK Jadran. Danes ob 19.30 sestanek nogometašev v Koleriji, radi prijateljske tekme izven Ljubljane. — Načelnik.

Motoklub »Ljubljana« vabi članke za nedeljo 28. t. m. na celodnevni izlet čez Turjak, Vel. Lašče in Cerkljansko jezero. Tu se ravno sedaj nudi prilika ogledati si čudoviti kraški teren in breja, kjer je jezera sedaj usahnilo. Ker si sportna komisija prizadeva poleg golfite motokladišča nega sporta tudi spoznavanje ožje domovine, se nadeja obile udeležbe. Zbirališče pred kavarno Evropo. Odhod ob 7. uri.

Primanjkljaj naših železnic

Naše železnice so najtežji problem našega državnega gospodarstva, kajti ogromni deficit železniškega ministva predstavlja največjo oviro za zmanjšanje davčne obremenitve naroda. Pozno so spoznali merodajni faktori, da naša državna uprava ni zmožna tako uspešno voditi našega železniškega gospodarstva, da bi se železnice same vzdrževale in ne bi obremenjevale davkoplačevalca. Vprašanje komercializacije državnih železnic je v zadnjem času stopilo v odločilno fazo. Da dokažemo važnost tega vprašanja, smo zbrali podatke o deficitu ministva za promet v l. 1926.

Blagajniški deficit naših državnih železnic je od leta do leta naraščal in je v letu 1926 dosegel ogromno vsoto 421.4 milijona Din, kajti celokupni dohodki ministva za promet so v tem letu znašali 2153.8 milijona Din, izdatki pa so dosegli 2575.2 milijona dinarjev.

Ta ogromni deficit hudo obremenjuje naš državni proračun. Ker je v preteklem proračunskem letu znašal celotni donos vseh neposrednih državnih davkov 1906 milijonov Din, predstavlja torej deficit železnic skoro eno četrtino (23.3 %) vseh neposrednih državnih davkov. Če ne bi obstajal ta deficit, bi bilo takoj mogoče znižati neposredne državne davke za eno četrtino. Tako pa moramo vsak četrti dinar, ki ga plačamo davčnemu uradu na račun državnih neposrednih davkov, žrtvovati za naše železnice, namesto da bi ogromni kapital, ki je investiran v naših železnicah, prinašal državi dobiček, s katerim bi se lahko gradile nove železnice.

Nastopna tabela nam kaže gibanje dohodkov in izdatkov železnic v l. 1926. v milijonih dinarjih:

	Dohodki	Izdatki	
I. četrtletje	524.0	681.0	- 157.0
II. "	543.1	677.1	- 134.0
III. "	523.7	607.0	- 83.3
IV. "	563.0	610.1	- 47.1
1926.	2153.8	2575.2	- 421.4

Deficit železnic je sicer v drugi polovici l. 1926. nazadovol, vendar pa je to pripisati večjemu prometu v jesenski izvorni seziji. V tekočem letu je deficit pričel zopet naraščati. Tako je samo v januarju t. l. znašal 143.1 milijona Din.

Stroški za gradbo novih železnic in za obnovitev voznega parka so gotovo poglavitni vzrok visoke pasivnosti železniškega gospodarstva. Če pa železnice niso toliko aktivne, da bi mogle kriti stroške za investicije, potem se morajo ti stroški kriti iz dolgoročnih posojil, nikakor pa ne bi smeli v teh hudih časih obremenjevati davkoplačevalcev (v projektu za komercializacijo državnih železnic je baje že predvideno, da bodo železnice same sklepele investicijska posojila).

Za odpravo tega deficita nikakor ni potrebno zvišati železniških tarif, ki so itak zelo visoke, pač pa je treba na eni strani poveniti celotni aparat potom reorganizacije na komercialni bazi, na drugi strani pa odstraniti prometne ovire, ki povzročajo zmanjšanje dohodkov. Pri pametni tarinji politiki bi bilo mogoče znatno dvigniti naš tovarni promet. Čim večji pa je promet, tem relativno manjši so obratni stroški.

Kar je mogoče drugod, mora biti vsaj loma mogoče tudi pri nas. Komercializirane nemške državne železnice n. pr. plačujejo iz čistega obratnega dobička mesečno 50 milijonov mark (675 milijonov Din) za reparacijo, pri tem pa krijejo iz dobička še vse stroške za investicije. Razmerje med dohodki in izdatki znaša pri nemških državnih železnicah 100 : 75, dočim je to razmerje pri nas 100 : 120. Če bi se organizacija naših železnic toliko izboljšala, da bi dosegla nivo nemških železnic, tedaj bi moral znašati suficit naših železnic okrog 500 milijonov Din letno. Seveda takega izboljšanja zaenkrat ne moremo pričakovati, ker so pri nas obratne in splošno gospodarske razmere neprimerno slabše kakor v visoko razviti Nemčiji, vendar pa nas more pametna komercializacija železnic rešiti sedanjih nevzdržnih razmer.

— Hmeljska razstava v Zalcu se ne bo vršila. Iz Zalcu nam poročajo, da se nameravana hmeljska razstava v Zalcu ne bo vršila, ker se je zanjo priglasilo samo 26 hmeljarjev. Ta brezbriznost slovenskih hmeljarjev je naravnost nepojmljiva. Vobče naši hmeljarji ne pokazujejo dovolj smisla ne za organizacijo, ne za razstave, dočim so vojvodinski hmeljarji nasprotno zelo agilni. To vse se bo nad našimi hmeljarji še masčevalo. Saj mora biti vendar vsakomur jasno, da bo naš sicer gotovo izvrstni hmelj zaslovel le, če bomo sami skrbeli za to in uporabili vsako priliko, da mu povečamo, odnosno razširimo sloves.

— Hmelj. Na nürnbergskem hmeljskem tržišču se je 22. t. m. trgoval letošnji hmelj. taurski hmelj po 200 do 225 mark letošnji württemberski pa po 275 mark za stari cent.

— Zateški gremij hmeljskih trgovcev poroča, da so domači in inozemski trgovci pričeli nakupovati hmelj od producentov po 2400 Kč za 50 kg (81 Din za kg). V istem času lani je znašala cena 2800 — 3200 Kč, ki pa se je 1. septembra zvišala na 4000 do 4200 Kč.

— Split centralna luka naše države. Prometni minister general Milosavljevič je po dovršenem inšpekcijskem potovanju v srednji Dalmaciji izjavil, da je splitska luka velike važnosti za vso državo, ker je vsekakor

centralna luka našega Primorja. Luke ne nastajajo slučajno, one se razvijajo tam, kjer je stoletna tradicija naša ugoden položaj in ugodne pogoje. Split ima veliko in sijajno bodočnost, katere mu nihče ne more odvzeti. Ta izjava prometnega ministra je važna, ker se je še nedavno, ob priliki spora glede izhodišča bodoče jadranske železnice z gotove strani propagiralo, da se ima Kotor zgraditi kot glavna luka naše obale.

— Proti znižanju carine na superfosfat. Zagrebška trgovska in obrtniška zbornica je poslala ministru za trgovino in industrijo predstavko, v kateri ga prosi, da naj intervencira pri finančnem ministru in ministru za kmetijstvo in vode, da se ne ukine carina na superfosfat. Slilne predstavke je ministru za trgovino in industrijo prejel od Centralne industrijskih korporacij in od podjetij, ki proizvajajo superfosfat. Kakor poročajo iz Beograda, je minister za trgovino in industrijo osvojil naziranje gospodarskih krogov in se tozadevno obrnil na svoje ministrske kolege.

— Znižanje delniške glavnice Tvornice vagonov v Brodu na Savi. V smislu sklepa občnega zbora, ki se je vršil 17. junija t. l., je ravnateljstvo Prve jugoslovenske tvornice vagonov, strojev in mostov, d. d. v Brodu na Savi, odredilo, da se ima nominalna vrednost delnic potom žigosanja znižati od 100 na 50 Din. Znižana delniška glavnica bo znašala 27.5 milijona Din.

— V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: Zadržna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, podružnica v Kočevju; Kregar & Co., družba z o. z. v Ljubljani (komisijška trgovina, zastopstva); A. Vrhovec in drug, družba z o. z. v Ljubljani (izvrševanje mesarske in prekajevalne obrti); H. Weber & Co., družba z o. z. v Ljubljani (trgovina s kolonijalnimi, deželnimi in gozdinimi pridelki, umetnimi gnolji, kemikalijami in tehničnimi sirovinami, polfabrikati, fabrikati itd.); Bogataj & Janc, družba z o. z. v Radovljici (izdelovanje in prodaja klobukov, polfabrikatov ter sirovin).

— V zadržni register sta se vpisali nastopni zadrži: Mlekarna, r. z. z. o. z. v Oštjanju; Zadržna opekarna v Ribnici na Posutju r. z. z. o. z.

— Odprava konkurza. Ker ni kritja za stroške postopanja, je odpravil konkurz o imovini Angele Pekolj, trgovke v Ljubljani.

— Občni zbor Tovarne dežnikov d. d. v Dolnji Lendavi se bo vršil 7. septembra t. l. v posvetovalni dvorani tovarne.

— Zelenjadna razstava, prva te vrste v Ljubljani, se bo vršila od 17. do 26. sept. na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni«. Razstava obeta biti prav zanimiva in poučna. Ljubljanska okolica ima prvovrstno zemljo za pridelovanje različne zelenjade.

— Je po svojih prirodnih pogojih poklicana za lagati ne le ljubljansko mesto, ampak spričo bližine morja tudi razna obmorska kopališča in druga letovišča. Razstava bo zlasti zanimala naš ženski svet. Razstavljena zelenjad se bo tudi prodajala.

— Zanimive številke italijanske gospodarske statistike. Italijanski obtok bankovcev je v času od septembra 1926 do junija 1927 nazadovol od 20.23 na 18.94 milijarde lir; skreli se je torej za 1.29 milijarde lir. Če upoštevamo, da je bilo med tem izdanih za 150 milijonov lir srebrnega kovanega denarja in da je velik del državnih bankovcev, ki so bili v zadnjem času vzeti iz prometa, prej ležal v trezorjih emisijskih bank ter bil kljub temu vstet pri izkazu, tedaj vidimo, da obtok bankovcev dejansko ni nazadovol niti za 1 milijardo lir. Če pa preračunamo obtok bankovcev na zlate lire, dobimo, da se je ta od junija 1926 do junija 1927 dvignil od 3970 milijonov zlatih lir na 5860 milijonov zlatih lir. Tudi glede na kupno moč lire se je obtok bankovcev povečal, kajti čeprav je nazadovanje cen napram dvigu lire razmeroma majhno, vendar so cene v večji meri nazadovale kakor nominalni obtok bankovcev, tako da danes celotnemu obтку bankovcev odgovarja večje količine blaga kakor lani. Ogromnega dviga lire torej ni toliko pripisovati deflaciji kakor dotoku deviz na račun inozemskih posojil in spekulacije. Zanimive so tudi številke glede italijanske zunanje trgovine. Po oficijelni italijanski statistiki je deficit zunanje trgovine znatno nazadovol. V prvih petih mesecih tekočega leta je znašal ta deficit le 8.87 milijarde lir napram 4.94 milijarde lir v istem razdobju preteklega leta. Če pa vrednost italijanskega izvoza in uvoza po mesecih preračunamo na zlate lire, tedaj vidimo, da je deficit nazadovol od 940 na 864 milijonov zlatih lir. Pa tudi to zmanjšanje deficita je pripisati le dejstvu, da se je pri uvozu nem blagu sproti upoštevalo nazadovanje nominalne vrednosti blaga v lirah (zaradi dviga lire), dočim se je pri cenitvi vrednosti izvoženega blaga le polagoma pričelo upoštevati nazadovanje vrednosti zaradi dviga lire.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 150 komadov betonskih cev, 200 komadov slamatih podnožnic, strupa za podgane 9000 komadov travnih žblijev, gorilcev, nalučnikov, zalivk, salmijaka, bo. raka, sode in desk; do 2. septembra pa glede dobave kovaškega koksa. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 1. septembra ponudbe glede dobave 1500 komadov pil. 7000 komadov opeke; do 2. sept. glede dobave 3200 komadov eternitnih

Gospodarstvo

plošč, 2000 kg masti za jamske vozčke, 20 dsoč kg živega negašenega apna in 4 v. gone portlandskega cementa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 12. sept. pri upravi barutane v Kamniku glede dobave raznega materiala (žebli razno železo, medenina, pločevina, usnje, etikete, dekstrin, kaolin, žarnice, razne žice); 13. septembra pri direkciji pošte in telegrafa v Splitu glede dobave raznih nosilcev drogrov itd. — Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled. — Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani (ekonomsko odeljenje) se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: 12. septembra glede dobave signal, svetiljak za lokomotive; 13. septembra glede dobave tiskovin; 14. septembra glede dobave 2800 kg raznega orodnega jekla; 14. septembra glede dobave 16.000 kg železne pločevine; 15. septembra glede dobave 209.800 komadov vijakov, 9000 komadov matic in 120.000 komadov zakovic ter glede dobave 7200 kg prašnega olja in 200 kg vazelina; 17. sept. pa glede dobave loja in mila.

Bozre

24. avgusta.

promet srednji. Privatnega blaga je bilo do 1. Ljubljanski devizni borzi je bil danes volj, zato je Narodna banka intervenirala le v devizah London in Curih. Deviza na Trst je bila nekoliko čvrstejša, zaključena je bila po 309.75 (v Zagrebu se je trgovala po 309.875 — 310).

Na zagrebškem elektnem tržišču je tendenca v Volji škodi ostala nespremenjena. Pri manjšem prometu se je promptna in kasa trgovala po 354.75, za september pa po 357. Investicijsko je bilo zaključeno po 86 in 88.25. Na tržišču bančnih papirjev ni bilo sprememb. V industrijskih papirjih pa je bila tendenca dalje prijazna. Trbovlje je bilo pri nekoliko mlačnejši tendenci zaključeno po 470, Danica pa po 160. Zelo čvrsta je zadnje dni Danica, ki notira danes 565 — 600.

Devize in valute.

Ljubljana. Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.99 — 8.02 (8.005), London 275.35 do 276.65 (276.25), Newyork 56.68 — 56.88 (56.78), Praga 0 — 168.55, Trst 308.75 do 310.75 (309.75); avstrijski šilingi 0 — 8.002. Zagreb. Dunaj 7.99 — 8.02, Berlin 13.515 do 13.545, Italija 308.94 — 310.94, London 275.85 — 276.65, Newyork 56.65 — 56.85, Pariz 222 — 224, Praga 168.158 — 168.658, Curih 1093.5 — 1096.5, ameriški dolarji 56.15 do 56.85, francoski franki 221.5 — 223.5.

Beograd. Pariz 221.9 — 223.9, Newyork 56.65 — 56.85, Italija 308.5 — 310.5, Praga 168.184 — 168.934, Dunaj 7.9885 — 8.0135, Budimpešta 9.935 — 9.965, Bruselj 7.915 do 7.945, Bukarešta 35 — 35.5, Atene 75.25 do 75.75.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.525, London 25.21625, Newyork 518.65, Pariz 20.335, Milan 28.2575, Praga 15.37, Budimpešta 90.75, Bukarešta 3.20, Dunaj 73.05.

Trst. Beograd 32.10 — 32.60, Dunaj 253.50 do 253.60, Praga 54.1250 — 54.6250, Pariz 71.70 — 72.20, London 89.0850 — 89.8850, Newyork 18.2825 — 18.8825, Curih 351.80 do 355.80.

Dunaj. Beograd 12.47875 — 12.51875, Berlin 168.65 — 169.15, Budimpešta 123.9850 do 124.2850, Bukarešta 4.38 — 4.40, London 34.4475 — 34.5475, Milan 38.6150 — 38.7150, Newyork 708.35 — 710.85, Pariz 27.7650 do 27.8650, Praga 20.9875 — 21.0675, Curih 136.50 — 137.00.

Deviza Beograd na ostalih borzih: v Pragi 59.15, v Berlinu 7.333.

Effekti.

Ljubljana. Celjska 197 — 199, Ljubljanska kreditna 142 — 0, Merkantilna 0 — 90, Prastrediona 850 — 0, Krediti zavod 160 — 0, Vevče 135 — 0, Kranjska industrijska 350 — 0, Dušik Ruše 260 — 270, Stavna 56 — 0, Sešir 104 — 0.

Zagreb. Drž

Rjava kontenina Din 6-50, 8, 12 Madrazengradl Din 28, 36, 48 Dileni Din 8, 10, 14
Bela 8—, 10, 12 Frotr brisače 24, 32, 48 Creppi 8, 10, 14
Kontenina za rjuhe 22—, 28, 32 Cefirji 10, 13, 16 Kamriki a 10
Sifon 10—, 16, 22 Robci dzt. 30, 48, 65 Frotr za obleke a 30, 35, 45

JOSIP ŠLIBAR, Ljubljana, Stari trg (poleg Zalaznika)

Iz življenja in sveta

Zadnje ure Sacca in Vanzettija

Milanski «Corriere della Sera» popisuje zadnje ure Sacca in Vanzettija. Oba obsojenca sta prebila zadnjo noč v vročnem razpoloženju. Podnevi sta bila mirna in sta čitala. Sacco je prelistoval Lincolnova pisma, Vanzetti pa je pisal svojemu očetu pismo, katerega ponese domov v Italijo njegova sestra.

Državna ječa je bila močno zastražena. Čuvalo jo je 500 stražnikov, ki so bili oboroženi celo z mitraljezi. Vsi dobijo do poslopja so bili zaprti. Saccova žena in Vanzettijeva sestra sta imeli dovoljenje za poset obsojenca in sta prebili isto uro pred usmrčenjem v njuni družbi. Justifikaciji so pristopili: profesor jetnišnice Hendry, sluga, štirje zdravniki, šerif Capen in en edini novinar, član «Associated Press». Kakih sto novinarjev je moralo čakati na hodniku kaznišnice.

Oba justificirana sta odklonila duhovnika. Sedem minut po polnoči ameriškega časa je bil pozvan Sacco na električni stol. Pozivu je sledil mirno. Na poti iz celice smrti k smrtonosnemu stolu je zaklical v italijanski: «Naj živi anarhija!» Potem je sedel. Zvezali so mu roke in noge in medtem je dodal v slabi angleščini: «Zbogom, žena, zbogom deca in moji prijatelji!» Trenutek preden so spustili v stol električni tok, je pozdravil rablje: «Lahko noč, gospodje.» Njegove zadnje besede pa so veljale materi. Bile so: «Zbogom, mati!»

Vanzetti je pristopil k stolu smrti bled in prepaden. Imel je dolg govor, v katerem je razkladal svoje teorije o novi državi brez krivičnih poglavarjev, kjer ne bo sodil človek človeka in kjer ne bo razmerje med ljudmi več slično razmerju med lovci in zvermi. Govoril je proti kupčenju lastnine, proti razrednemu sovraštvu in proti povzročevalcem mržnje. Ko je moral sedeti na električni stol, je izjavil: «Sem nedolžen in nisem nikoli izvršil zločina. Živel sem pošteno.» Ko so ga privezali na stol, je še izrekel besede: «Odpušcam vam, ki mi delate krivico po nalogu drugih.» Potem je rabelj vključil elektriko in Vanzetti je izdihnil.

Električni stol

Vse ameriške zvezne države se poslužujejo za usmrčanje zločincev električnega stola, naprave, ki se v Ameriki uporablja že nad pol stoletja. Zanimivo je vedeti, da je bil prvi, ki je prišel na idejo humanega usmrčanja potom elektrike je italijanski grof Volta, utemeljitelj električne teorije. Da je Amerika sprejela to metodo, je pač okolnost, da umre justificiranec skoro brez bolečin.

Vendar so mnenja o lahkem umiranju na električnem stolu med zdravniški deljenci. Konstrukcija aparata je precej enostavna. Delinkventa privežejo na stol, nakar spuste po žilah elektriko. Sprva je bila v navadi za usmrčanje napetost 1500 voltov, pozneje pa so to napetost zvišali na 2000 voltov. Zgodilo se je namreč že ponovno, da so justifikanci še napol živi vstali z električnega stola, kar je dalo povod zgražanju. Neki ameriški zdravnik je celo izjavil, da justificiranec na električnem stolu ne umre, marveč da ga električna struja samo paralizira. Cestokrat so usmrčenci izdihali še pod noži zdravnikov, ki so jih secirali.

Poslednje pismo Sacca

Sacco je pisal svoji mali hčerki Ines kratko pred smrtjo sledeče pismo: «Iz celice na smrt obsojenih v Charlestonejski kaznišnici. Moja mala Ines! Do zadnje ure mo-

jega življenja bom nosil pri sebi pismo, ki si mi ga pisala ti in prosil bom, da ga položijo z mano vred v grob.

Kako bi želel živeti s tabo, s tvojim bratcem Dantijem in s tvojo mamico! V poletnih popoldnevih bi ovijalo zelenje utico na vrtu in jaz bi te pestoval na kolenih. Učil bi te čitati, pisati, verovati in ljubiti. A usoda je odločila drugače. Ljudje, ki ne ločijo pravice od krivice, so sklenili drugače. Vem, da bosta ti in tvoj bratec dobra, pridna otroka. O tem sem uverjen kakor da sta ta hip pri meni.

Zahvalite se v mojem imenu vsem prijateljem, ki se bore za svobodo. Pritiskam na srce tebe, Dantija in drago mamico. Tvoj nesrečni oče.»

Pariški listi so objavili pismo v celoti.

Carevič Aleksij živ?

«Matin» poroča, da ruski carevič Aleksij še živi, in sicer na Poljskem. List poroča, da je bil pri umoru carske rodbine mesto careviča umorjen kuhar Ivanov, ki mu je bil zelo podoben. Careviču se je posrečilo v spremstvu nekoga kozaka pobežati v tabor nemških ujetnikov in internirancev v Sibiriji, kjer se je, ker je obvladal nemščino, izdal za Nemca. Kasneje je odpotoval na Poljsko, kjer je prestopil h katoliški veri. Carevič je gost neke ruske rodbine.

Smrt vodje egiptskih nacionalistov

Zaglula paše, vodje egiptskih nacionalistov, ni več med živimi. Pobralla ga je nepričakovana smrt; najprej se mu je napravil absces v ušesu. Bolezen se je komplicirala, povzročila je vnetje možganov in to je egiptskemu veljaku pretrgalo nit življenja.

O pokojniku se lahko reče, da je bil najpopularnejši živeči Egiptčan, katerega so poznale velike ljudske množice. Po njegovih žilah se ni pretakala turška, čerkeska in albanska kri kakor po žilah njemu enakih veljakov v Egiptu. Bil je čistokrvn Egiptčan, rodil se je kot sin siromašnega kmeta in kar je postal, je dosegel iz lastne moči.

Karijera Zaglula paše je tesno spojena z zgodovino njegovih odnosov napram zastopnikom angleškega gospodstva v Egiptu. Imel je tesne in tehtne stike z Angleži. Prvotno je bil navaden nastavljenec pri mohamedanskimi verskimi ustanovah. L. 1882. se je pridružil Arabi paši, ki so mu jo dali rojaki, ga je pripravila v osebno zelo

priljubljeni lordu Cromerju. Nekateri so ga celo imenovali njegovega učenca. Cromer ga je spravil na uradniško mesto v prosvetno ministrstvo. Sčasoma je zasedel Zaglul paša stolico sam. Podredil se je mimogrede popolnoma smernicam angleške politike, toda nikdar ni pozabil, kako postopajo Angleži s khedivom in z nacionalnimi Egipčani. L. 1914. je postal Zaglul paša poslanec in predsednik egiptске zakonodajne skupščine, potem pa je otvoril borbo za neodvisnost rodne egiptovske dežele.

S tem je storil odločilni korak v svojem življenju. Postal je vodja egiptskih nacionalistov in l. 1919. se je podal s posebno mirovno delegacijo na pariško konferenco, kjer je hotel zastopati egiptске interese. Angleži so ga prestregli. Ujeli so ga na Malti in ga zaprli. Njegova aretacija pa je tako odjeknila v svetu, da so ga morali kmalu izpustiti.

Zaglul paša je ubral sedaj novo taktiko. Voden je protiangelsko propagando deloma iz Pariza, deloma doma in je tudi nekaj časa kooperiral z novim angleškim upraviteljem Egipta, lordom Milnerjem. Koncem leta 1921. so ga zopet zaprli in deportirali. Šele dve leti pozneje, ko je Anglija preklicala svoj protektorat nad Egiptom, so Zaglula pašo zopet izpustili in ga vrnili rojakom in domači zemlji.

Zadnje čase je moral Zaglul paša stati velikim dogodkom ob strani. Močna zasloba, ki so mu jo dali rojaki, ga je pripravila v osebno zelo

Novi «apostol prohibicije» v Ameriki

Seymour Lowman je bil imenovan za državnega zakladnega podtajnika ali bolje za «diktatorja prohibicije», kakor nazivajo v Ameriki to službo. Njegov prednik je bil Lincoln Andrews. Na gornji sliki je posnet prizor, ko Mr. Seymour Lowman svačano prisega, da «bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da čimprej osuši deželo».

razgrnil načrte pred menoj. Vso svojo revo in vso svojo glorio. Reva je bila zli dar usode, glorioja tvoja zasluga. Vskazane Neroda, si dejal potem čisto vsakega, »v dolgovce sem zabredel! Jaz Neroda, pomagaj!»

—Kakor zamaknjen sem poslušal tvojo gniljivo povest in se topil v sočutju. »Pomisli, Jaz Neroda, prijatelj, častni dolgovci! Ti edini me lahko rešiš. Zaupanje uživaš, igrača ti bo. Ko bom rešen, se ti oddolžim, kakor gre prijatelju...»

— Tako si govoril... Ali še veš, prijatelj Martin, kako si v zanosu svojih nadlog nosil križem samokres in iskal prostoročka, kjer bi lahko — končal? — In tedaj sem šel od Poncija do Pilata in nabral. »Samo nikar ne imej moje imena,« si prosil. »Saj veš: moja čast in položaj — Vse sem storil. Ni bilo lahko; kajti davno ni več mane in ne boga, ki bi jo hotel trostiti. Vendar sem nabral toliko, da si se lahko rešil in si privoščil noči v barih in dneve na elegantnih avtomobilih, medtem ko sem jaz vzdrhteval ob blečih petrolejki in z bajkami tolažil gladne otroke. Bog ti da dobro, prijatelj Martin, do smrti boš zapisan v mojem

srcu! Zakaj, opravljal si svoje delo tako mojstrsko, da si me ogolil in ogolil in izmožgal. Ko pa sem gineval in sem te ponižno spomnil prijateljstva, si se razhudil:

»Kaj si znorel?! Kje naj vzamem, da bom tebi dajal?«

»Ali, Martin, pomisli; saj ni zame! Toliko in toliko sem ti nabral! Treba je vrniti tisočake ljudem, ki so jih zapuili na mojo dobro vero... Pomagaj torej, da plačava...«

— Tedaj pa, ali veš? Noben grški bog ni tako veličasten v svoji jezi nego si bil ti, Martin farizej. Rekel bi ti hudo besedo, ali verni, da se mi kljub svojemu visokemu mestu zdiš prenzek za najnižjo kranksko psovko!...

— Koliko vas je še in kako naj vas vse naštejemo?!... Svetniški Herman in zapiti Tone in Branko. Jan in dožl rol, o joi!...

Tako premišljuje v trpki pobožnosti Jaz Neroda, ko zahaia solnce. Pred njim pošastno plešejo menice dragih prijateljev, on pa poklekne in iskreno moli prastaro molitev:

»O Bog, varuj in brani me prijatelj, vsega ostalega zla se rešim sam...«

kočljiv položaj. Angleži so njegov vpliv oktroirali, vzeli so mu moč naravnost iz rok ter so ga puščali samo na odločilnih mestih druge vrste, medtem ko so na vodilne položaje dirigirali uslužnejše može.

Joffre in Gallieni

Pariški «Temps» iznaša že delj časa historijat bitke na Marni ter objavlja sedaj stenografske zapiske razgovora, ki sta ga imela v noči od 3. na 4. septembra 1914. maršal Joffre in general Gallieni.

Na centralni telefonski postaji v Gutenbergu je bila velika gneča; vojaško poveljstvo iz Pariza je zahtevalo zvezo z generalnim štabom. Telefonsko službo so opravljale ženske. Zveza z generalnim štabom je bila brž vzpostavljena. Razgovor se je pričel.

General Gallieni je prvi vprašal: «Je-li tam Joffre?»

Joffre je odgovoril: «Jaz sem.»

Gallieni: «Sporočeno mi je, da korakajo Nemci na Meaux.»

Joffre: «Ah!»

Gallieni: «Kaj boste storili? Ali jih boste napadli? Mislim, da se nudi ugoden trenutek za bitko!»

Joffre ni odvrnil besede. Gallieni je izpraševal dalje. Njegov glas se je spremenil. Postal je srdit, malone sovražen. Vpil je: «Kaj čakate? Odgovorite mi vendar! Take ugodne prilike ne bo več zlepa. Jaz bom napadel!»

Joffre je dozdevno razmišljal. Odvrnil je natiho: «Počakajte malo.»

Oba generala sta odložila telefonska slušala. V generalnem štabu so začeli šelesteti papirji, škrtati listi. Med te glasove so se mešali klci. Minilo je deset minut. Naenkrat se je javil Gallieni:

«Joffre, Joffre!» — Nič odgovora.

Čez pet minut se je vrnil k telefonu: «Joffre, odgovorite vendar! Ali slišite? Kaj ste sklenili?» Glas mu je drhtel.

Naši onstran granic

Kdo bo to opravičil?

Vse obsodbe vredno dejanje dveh slovenskih duhovnikov.

Menim, da ni primorskega Slovenca, ki bi se ne zavedal težkega položaja, v katerega je zašlo naše društveno življenje. Že dolgo je od tega, odkar so nam stopili z železno peto na vrat in skoraj popolnoma ukinili delovanje na stotine družtev, ki so razpredene po naši deželi. Posebno so se razmere poslabšale po zadnjem sestanku fašističnih tajnikov v Rimu.

Kdor ne živi pri nas, si niti predstavljati ne more, koliko težkih poti mora napraviti društvo pri orožnikih, podestatu, prefekturi in drugod, preden dobi dovoljenje. Mnogokrat gre večmesečni trud priprave in vaj v enem — in sicer zadnjem hipu — po vodi. Ljudje so žalostni in ob enem obupani; trpijo tudi materialno škodo, da ne všteto škodo na izgubi časa in trpljenju.

Ker pri nas to vsakdo ve, oziroma bi moral vsakdo vedeti, se ne moremo načuditi, kako da se je zgodilo, da sta se naša zadnja dva ravna dva duhovnika, ki sta preprečila dvoje slovenskih predstav na način, kakršnega bi se ne smel nihče izmed nas posluževati.

Zadeva je bila tale:

V Kobaridu so nameravali igrati dne 15. avgusta Novačanovo dramo »Veleja«, v Štanjelu na Krasu pa hrvaško dramo »Golgotec«; obe drami sta že znani in sta bili pogosto igrani na Primorskem. Ta hip pa, v najtežjem položaju, v katerem žive naša podeželska društva, je prišla proti omenjenim igrarjem od strani domačih duhovnikov prava gonja in sicer tako proti »Velejci« od strani dekana Pavlina, kolikor proti »Golgotci« od štanjskega župnika.

Nimamo nič proti temu, če sta gospoda mislila, da sta igri pohujšljivi in nemoralni; vsak človek ima svoje merilo v tem oziru in kdo bi mu je krtili in jemal. Saj je imel goriški nadškof celo »Plebanausa Joannesa« za grdo delo in je knjigo prepovedal prodajati in brati. Tudi končno — a prav končno — nimamo nič proti temu, če sta oba duhovnika v dobri veri, da sta igri pohujšljivi, storila zunaj cerkve in s priznane vse, kar poštenjak lahko stori, da bi se predstavi ne vršili. Zamerimo pa, da sta se v preprečitve predstav poslužila sredstev, ki ju omadežujejo kot Slovence in obenem kot katoliška duhovnika. Zatekla sta se namreč do oblasti in opisala igri kot nemoralni. In seveda, oblast, ki sama rada prepoveduje slovenske predstave, je sprejela to ovadbo kot sestradan pes mastno kot ni igri prepovedala.

Če so razni odpadniki ojavili naše ljudstvo in mu škodovali, kolikor so mogli, to razumemo. Da je pa danes začela slovenska duhovščina — tu imamo kar dva slušaja — segati po istih sredstvih kot renegati, temu se moramo res čuditi. Seveda, se bodo izgovarjali, da so hoteli preprečiti »nemoralne« predstave med našim ljudstvom in da jim je šlo za to, da rešijo duše. Seveda ne pomisljajo, da so oni sami s tem zagrešili nemoralno dejanje, ki je za pogubo duš hujše nego stotina bolj »nemoralnih« iger, kot sta omenjeni dve. Ali se ne bo lahko ljudstvo po zglede svojih dveh dušnih pastirjev zateklo v prepričih k sovražnikom naše »arodnosti« in se jih posluževalo v bratskem boju? Nemoralen način, ki sta ga zagrešila omenjena duhovnika, je vsega obojavnega vreden, dal Bog, da bi ne našel posnemovalcev ne med našim ljudstvom, kakor tudi ne več med duhovniki. Naše ljudstvo je moralno dovolj visoko stoječe, da zna brez pomoči prenapetih duhovnikov presojuditi, kaj je moralno dobro, in kaj jim je lahko v pogubo. Živimo v celni plaži predstav, filmov in ilustriranih listov, ki so včasih vse prej nego čednostni, a nismo še niti za las vtonili v njih, ohranili smo svoje moralno zdravje in vemo, da kako delo, ki z vso resnostjo grebe v globino življenja in odkriva njene tajne, ni nemoralno. Vemo pa tudi, da je nemoralno in obsodbe vredno, če se kdo poslužuje nemoralnih pripomočkov, da doseže prepoved iger, ki na resen način obravnavajo probleme življenja. Proti taki nemoralnosti se bomo borili na dostojen, a odločen način, in proti vsakomur.

Bok.

Naenkrat se je oglašil Joffre v telefonu:

«Napadel jih bom.»

Gallieni: «Dobro. Jaz tudi.»

Telefon je obmolnil. Bilo je 4. septembra 1914. jutraj ob 2 in 30 minut. Usoden sklep za nemško vojsko je bil storjen; posledice so se pokazale preden so se Nemci nadejali.

Monstre-proces na Moravskem

Prihodnji pondeljek se bo začel pred divizijskim sodiščem v Olomoucu na Moravskem proces, ki je brez dvoma največji, kar se jih je vršilo poslednja leta pred češkoslovaškimi sodišči. Na zatožni klopi bo sedel moravski Čaruga, razbojnik in morilec Martin Lecian, ki je bil delj časa strah in trepet moravskih vasi. Na vesti ima dolgo vrsto vlovov, ropov in umorov. Bil je že dvakrat aretiran in zaprt, a je vedno pobegnil iz preiskovalnega zapora ter na begu več ljudi težko ranil, oziroma ubil.

Proces zoper zloglasnega Leciana bo trajal ves teden. Zaslišanih bo 300 prič, izmed teh 80 ustmeno, ostale pa bodo podale pismene izjave. Lecian bo leha za tuberkulozo, skuša pa tudi simulirati blaznost. Ker je v naših dneh prišla v modo gladovna stavka, se je Lecian tudi v nji preizkusil, vendar pa je vzdržal komaj štiri dni. Zdal se skuša ščititi z molkom na sodnikova vprašanja ali pa z lakonično izjavo, da se ničesar več ne spominja. Ta pozabljivi tolovaj pa venomer tuhta, kako bi popihal iz zapora, a vse njegove priprave so že v kali zatrti.

Ko mu je te dni službeni zagovornik nasvetoval, da naj prizna, češ, kaj bi tajil, ko že njegovi pobegi iz zapora in umori med potjo zadostujejo za vislice, se je mož razjezil in dejal:

— Kaj vislice? Tako početje je vendar barbarsko!

«Novice»

Tržaške «Novice» se nahajajo v zadnjih vzdihljajih. K poslednji zaplembi in posavitvi dodajamo še nastopne podrobnosti:

«Novice» so bile prvič posvarjene lanskega 17. julija. Dotlej so bile devetnajstkrat zaplenjene. Po prvi posavitvi so imele precej časa mir. Zaplenjene so bile sicer 5. avgusta 1926, toda po tistem je preteklo celih devet mesecev, preden je oblast zopet položila svoje roke nanje. Nova zaplemba jih je zadelala 12. majnika t. l. in potem, pač v smislu odnosnega fašističnega asimilacijskega programa, 1. julija in 28. julija, nakar je bil list s prefektovim odlokom od 3. avgusta t. l. v drugič posvarjen. Ker pa je prišla ta posvaritev že po preteku leta dni, odkar je bil list posvarjen prvič, se prva posvaritev ni mogla upoštevati v polni meri, temveč edino le kot nekaka obteževalna okoliščina, in je tako moral prefekt najti drug vzrok da z vso težo »zakona« pritisne list. Ta vzrok pa je našel že v isti številki »Novice«, ki naj bi bila objavila posvarilni odlok, v številki od 11. t. m. List je namreč zagrešil strahovit zločin v podlistku te številke: opisoval je v njem Nadiško dolino v beneški Sloveniji kot — slovensko ozemlje, kar je bilo seveda tendenciozno in bi bilo moglo razburiti duhove in tako tvoriti veliko nevarnost za javni mir in red. Prefekt je moral, da bi odvrnil to silno nevarnost, zapleniti list. In ker je list z objavo tega podlistka pokazal, da prav nič ni pomagala posvaritev od 3. avgusta t. l., da se ni prav nič popoboljšal, je gospod prefekt sedaj ponovno, tretjič, za vse zakonične posledice pa drugič posvaril list v osebni njegovega odgovornega urednika Janka Runtiča. Kakšne morajo biti, ali bolje, kakšne bodo posledice tega prefektovega ukrepa, je jasno.

Mogoče je, da izide še prihodnja številka, da list objavi svojo obsodbo. Potem pa bo prefekt odstavil odgovornega urednika in list bo s tem ustavljen. Mogoča je sicer pritožba proti prefektovemu ukrepu, toda vrana vrani ne izkazuje očl. «Novice» torej že bjeje zadnja ura in jim ni pomoči! Za njimi pa pridejo seveda vsi ostali listi!

V Ljubino so otvorili nov vodovod. Goriški prefekt je v svojem nagovoru pohvalil naše pridno in marljivo ljudstvo. Ogledal si je tudi mlekarne. Člani planine »Pod Kukom« se bavijo z načrtom vodovoda na tej planini, ki nima prave vode ne za živino ne za drugo rabo.

Italijanskim duhovnikom v Juljski Krajini se godijo baje velike krivice. Rimski »Tribuna« izjava, da se nahajajo italijanski duhovniki po jeziku in po čustvovanju v obmejnih teritorijih v mnogo slabših razmerah, kakor so bile pod tujim režimom... Vidi se, da se gibljejo italijanski duhovniki v Juljski Krajini in se pridružujejo fašistični gonji proti svojim slovenskim stanovskim tovarišem. Razvije se kmalu, kakor se kaže, širok boj proti slovenskim duhovnikom, ki morajo izginiti, kakor to zahteva fašizem.

Iz Koroške. Koroško slovensko dijaštvo je imelo v Pliberku svoj poštinski sestanek, katerega potek je bil zelo živahen. Navzoča sta bila tudi oba deželna poslanca. Sestanek se je pričel z družabnim večerom. Zborovanje je trajalo na to dva dneva. Razpravljal se je o prosvetnem delu, politični organizaciji, o narodnem gospodarstvu, o potrebi vzdrževanja vezi med ljudstvom in dijaštvom, deželna poslanca sta poročala o kulturni avtonomiji. Sestanek je pokazal, da koroško slovensko čvrsto živi in se krepko pripravlja za svojo bodočnost. Vzajajo se mlade moči, ki se bodo znale uspešno boriti za pravice našega koroškega ljudstva. — V Dobrljavi si je preminul častiljivi gospod prošt Matija Randl, star 80 let. Pokopnik je bil v slovenski duhovnik. Leta 1920. je bil kot generalni vikar izdal navodilo za ljudsko glasovanje, upoštevajoč pred vsem, kako raznarodovanje škoduje verskemu življenju. Radi tega je moral veliko pretrpeti. Udeležba pri pogrebu je bila ogromna.

Ivan Albreht:

Janez Neroda moli...

Na večer, ko umira solnce, sede Jaz Neroda in se zamisli. Marsikaj premišljuje, a najbolj iskreno in največkrat o prijateljih. Takole se mu blede:

— Prijatelj, sam Bog vas blagoslovi! Koliko vas je imenitnih, uglednih in modrih! Nima ga pratika svetnika, da ne bi bil med vami...

— Francelj, dragi moji Francelj, kako si jasen med vsemi! »Jaz Neroda,« si dejal, »hudo je, pomagaj!« Ootovo še veš, kako sem ponižno begal po tvoji želji: denar, denar, denar — in pomagal, dasi sam nisem imel, kamor bi položil glavo. In tvoja hvaležnost se je topila v modrosti, dokler nisem zonegavil še jaz: »Francelj, pomagal sem in se zagatil sam. Ali moreš malo na pomoč?...« Joi, kako je bil tedaj trpek in zaničljiv izraz tvojega obraza! »Kam pa misliš, Jaz Neroda, ali si ob pamet?« Z boječim pogledom sem te pogledal in molčal. Kajti dotlej še nisem vedel, da more tudi tak tvor biti — človek...

— In še ti, biser med vsemi, Martin farizej! Kakor boa si se me ovil in

Dopisi

VRHNIKA. Naš rojak gosp. Fran Varšek, arhitekt in mestni stavbenik v Beogradu, je daroval o priliki svoje poroke z gospojo Jelko I. Krainčaničevič iz Kragujevca za Cankarjev spomenik na Vrhniko svoto 1000 dinarjev. To je že drugo njegovo večje darilo v ta namen. Odbor izreka tem potom gosp. arhitektu najlepšo zahvalo in mu želi v novem stanu obilo sreče.

PODČETREK. Tudi pri nas se je pričela volilna borba. Klerikalni voditelji se trudijo, da vzbude pri naših ljudeh zanimanje za volitve. Prireajo shode in seje, ki se pa radi premalega obseka niti vršiti ne morejo. Prošlo nedeljo je bil sklican tudi tukaj klerikalni shod. Voditelji so se trudili in napeli vse sile, da bi bilo vse bolj veličastno, a bilo je zaman. Na zborovališču se je zbralo komaj borih 5 (reci: pet) njihovih pristavev, ki so žalostno pogledovali k sosedni mizi, pri kateri je bila polnoštevilno zastopana SDS. Po enournem zastojem zaključeno so videli, da s shodom ne bo nič, pa so pobesali šila in kopita ter jo mahali klerikalni pristavi uvideli, kam vodi brezplodna klerikalna politika, zato so zborovališča prazna, prazne in obredljive njihove besede, pa bodo 11. septembra prazne tudi njihove volilne skrinjice. Napredni volilci, 11. septembra na svidenje!

BREZNO PRI SV. JEDERTI. V nedeljo se je vršil pri nas javni volilni shod SDS, na katerem je poročal naš srezki kandidat gosp. dr. J. Bohinjec. Na shodu je bilo nad 85 poslušalcev, ki so vsi navdušeno odobraval izvajanja gosp. dr. Bohinje. Na shodu nismo opazili niti enega klerikalca, kar pa dokazuje, da je SDS strah, poslušati velikan-ko število grehov, ki jih je zgolj radi koristnosti skrivala napram Slovincem s svojo pogubno politiko.

POLZELA. Rdeči križ, okrožje "Polzela-Braslovce - Gomilsko - Smartno ob Paki, se prav lepo zahvaljuje braslovčkim dijakom in drugim, ki so pripomogli k uprizaritvi dobro uspele Moliereove veselice "Namišljeni bolniki" ter s tem položili gmotni temelj podružnici Rdečega križa za celo okrožje. Želi in pričakuje zopetne prireditve o Božicu.

KAMNAGORICA. V nedeljo, dne 28. avgusta t. l. se bo vršila proslava 100letnice rojstva tuzkajnjega rojaka in rodoljuba dr. Lovra Tomana ob 8. popoldne z naslednjim sporedom: 1.) Pred njegovo rojstno hišo, kjer je vzidana spominska plošča: a) častice, poje moški zbor; b) slavnostni govor, govori gosp. dr. Joža Lavrenčič; c) Peseem koroliških Slovincem, poje moški zbor; d) pozdrav gostov. 2.) Poklonitev na pokojniškem grobu. 3.) Igra: "Berite novice", razne deklaracije njegovih pesmi, petje in prosta zabava. Pokojnikovi čestitki, vaščani in okoliški sosedje se vlijudno vabijo k tej proslavi. 1263

DOBENA. V soboto je priredil ravatelj celjske "Glasbene Matice" gosp. Sancin sijajno uspel koncert v naši zdraviliški dvorani. Koncert je posetila izbrana publika, ki je z velikim zanimanjem sledila posameznim točkam. Že pri prvi točki: E. Lalo, Sinf. esp., se je videlo, da je koncert resno zamišljen in dobro pripravljen. I. B. Svendsen — Romance je igral gosp. Sancin z velikim tonom in vojaški orkester ga je spremljal precizno in z izredno pažnjo. Griegovo Sonato je spremljala ga. Sancinova na klavirju, ki ne ustreza kot instrument eklatant večjega stila. Podajanje skladbe je bilo kljub temu učinkovito. Naslednji dve skladbi sta dvignili radi originalnosti in naravnost ženjalno zamišljene vsebine poslušalce do vzhretnja. To sta: Zsoltova Libelleles in Chaminadova Serenada. Obe sta se morali ponoviti. Vnety-temp je že stara, a na ta način podana skladba še vedno lepa. Z. F. Fibichov Poem, zadnja točka na programu, je bil višek koncerta. Orkester je pokazal dovršenost, ki je niemo pričakovali. Hvaležna publika je akla mirala, da so morali dodati še Legendo Wienlavskega. Gosp. Sancin nam je napravil večer, ki nam ostane v trajnem spominu. Njegova gospa ima lepo razvito tehniko in sta s soprogom v resnici en občutek. Orkester je zares diskretno in z razumevanjem spremljal. Če upoštevamo mali ansambel, lah ko čestitamo vsakemu posamezniku, posebno pa njihovu dirigentu g. Bernardu, ki jih vodi z večjo in spretno roko.

LITJA. Sokolsko društvo Litja - Smartno je priredilo 14. t. m. svoj letni javni nastop v Smartnem. Po prihodu popoldanskih vlakov se je formirala povorka, v kateri je korakalo, vtevali deo in naraščaj, 130 članstva domačega društva v kroju. Nastopilo je pri prostih vajah 32 članov, 30 članic, 24 moškega in 28 ženskega naraščaja ter 20 dečkov in 24 deklic. Od domačega društva je članic, 18 moškega in 16 ženskega naraščaja ter 20 dečkov in 24 deklic, skupaj torej 113. Vse vaje so se prav lepo izvajale. Članice in naraščaj so poleg predpisanih prostih vaj izvajale še posebne točke, ki so zelo ugajale in oplešale celotni uspeh. Orodna telovadba je pokazala, da se nahajajo v naših vrstah mlade moči, ki bi se z vztrajnim delom vzposobile za prvovrstne telovadce in telovadke. Omeniti je treba tudi vrsto iz Trbovelj, ki je precizno in z eleganco izvajala vaje na bradlji. Uspeh prireditve je v vsakem pogledu prav zadovoljiv, kar naj služi v zadovoljenje vsem onim, ki so na klerikalni način pomagali z delom.

Pretep med častniki in šoferji v Przemyslu

V torek je prišlo v Przemyslu do škandaloznega prizora, pri katerem je bilo prizadetih več višjih poljskih častnikov.

Pozno ponoči so častniki zapuščali »Grand Hotel« in so bili že dobobra pijani. Tako se je začel polkovnik kar na lepem prerekati z nekim šoferjem in od besed je prišlo kmalu do dejanj. Polkovnik je potegnil sabljo in za njim ostali častniki ter so začeli udrihati po šoferju. Le-ta pa je priklkal na pomoč svoje tovariše in z njihovo pomočjo se mu je posrečilo nagnati rabijatne oficirje v beg. Več častnikov in nekaj šoferjev je bilo v pretepu težko ranjenih.

Dogodek je vzbudil vseobčo pozornost in vse mesto se zgraža nad njim. Zadevo je vzela v roke varšavska vojaška oblast in podoba je, da bo imela afera za prizadete hude posledice. Armadni poveljnik, ki se mudi na dopustu, je takoj odpotoval v Przemysl, da prevzame vodstvo preiskave.

Tvrška
Desider Lederer, Sombor
kupuje:
seno
krompir
drva
stavnbi les
prazne solne vreče
prazne vreče od moke
in prosi ponudbe. 8920

Malo stanovanje dveh sob
in pritlikin išče mirna stranka.
Ponudbe s ceno na upravo »Jutra«
pod »Dve sobi«. 50

Oglas.

Kragujevački Oficirski dom
potrebuje dobrega

restavraterja

z 10. januarjem prihodnjega leta, eventualno tudi takoj.

Pogoji se poizvedo vsak dan v domu.

UPRAVA

Kragujevačkog Oficirskog doma.

Prometni zavod za premoš d. d. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo samo na debelo

Premog, domači in tuzemski, za domačo kurjavo in industrijske svrhe
Kovaški premog vseh vrst
Koks, livarniški, plavžarski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d., Ljubljana,
M kloščeva cesta št 15/L

Hotel „Jadran“, Selce, Hrv. Prim.

na novo preurejen s krasnimi sobami na morje, prvovrstna kuhinja, najboljša dalmatinska vina. Od 20. avgusta znižane cene. — Za obilen obisk se priporoča lastnik

Ivan Pečnik, hotelir.

1591a

Hinko Kralj
umirovljeni strojevodja južne želez.

Pogreb se bo vršil v petek ob 16. iz hiše žalosti v Hranilniški ulici šte. 9, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 24. avgusta 1927.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Ker v naši nezimerni žalosti, povodom strašnega udarca, katerega nam je usoda tako nepričakovano zadela, nam ni mogoče se vsakemu posameznemu sorodniku, prijatelju in znancu zahvaliti za nam v toliki meri došlim ljubim, tolažljivim in res v srce segajočim besedam, prosimo, da tem potom sprejemo nas vseh najprisrčneje in najtoplejšo zahvalo.

Enako iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našega dragega Tončka spremili ob njegovi zadnji poti, kakor darovalcem krasnih vencev.

Rodbini

Kunej in Majdič

Park-sanatorij Schweizerhof

GRAZ - WETZELSDORF.

Za notranje in živčne bolezni. Posebni oddelek za zdravljenje: Arteriosklerose. Prospeku.

Boj nalezljivim boleznim

Cena s poštnino vrec Din 19-50

»arodila na knji garao Tiskovne za iruge v ljubljani.

Kemična pralnica in barvanje oblek

v najrazličnejših barvah izvaja vsa dela v najkrajšem času po najnižjih cenah

ANTON BOC

Selenburgova ul. 6/1
Tovarna: Vič-Glinca.

J. Stjepušin, Zagreb

Jurjevska ul. 37

priporoča najbolje tamburice

strune, cariture, tole to

metale potrebne za vas

rišabla. Odli covan na pa

riški izloabi

Carila izlaba

Najboljša svinjska mast

znamke — I. P. — znamke

lastni izdelek tvrdke

E. POPOVIČ — LJUBLJANA

se razpošilja v ročkah po 20 in 50 kg ter sodih po 50, 100 in 200 kg.

fočna postrežba! Cene najnižje!

Lipski velesejem

OD 28. AVGUSTA DO 3. SEPTEMBRA 1927.

je najugodnejši kupčijski trg in največji velesejem v Evropi. Zastopanih je nad 1600 blagovnih skupin vseh strok, ter nad 10.000 razstavljalcev. Znižane vozne cene, brezplačni vizum. Pojasnila daje: častno zastopstvo: STEGU, Ljubljana, Gledališka ulica 8, telefon 2925.

2-3 izvežbanih vijalcev

za popravilo transformatorjev, motorjev in električnih strojev ter

1 delavskega mojstra

ki je zmožen voditi obrat, za popravilo električnih strojev, gradnje stikalnih aparatov ter nadzirati približno 20 delavcev, sprejmemo proti dobremu plačilu. Neženjeni imajo prednost. Stanovanje je na razpolago. Ponudbe pod »Zagreb« na oglasni oddelek Jutra.

Kino „Ideal“ sprejme v službo

s 1. septembrom 1927:

klavirsko igralko

za popoldanske predstave

klavirsko igralko

za večerne predstave za orkester

kapelnika (I. vijolinista)

harmonista

perfektnega operaterja

Oglasiti se je takoj osebnost v pisarni:

Prešernova ulica šte. 54/1.

Pov. I. Br. 809 — 1927 god.

Konkurs za gradjeviskog inžinjera.

Komandi Kosovske Diviziske Oblasti u Prištini, potreban je jedan gradjevinski inžinir.

Za ovo mesto mogu konkurisati naši državljani sa diplomom koje visoke škole ili univerziteta u zemlji ili na strani sa stručnom praksom u državnoj ili privatnoj službi, čiji prijem ne stoji u opreci sa čl. 4. Zakona o činovnicima građanskog reda.

Molbe snabdevene propisnom taksom, treba poslati najkasnije do 20. septembra 1927 godine Komandantu Kosovske Diviziske Oblasti (Inžinjersko Odeljenje).

Molbi treba priložiti: krsni list, domovinski, uverenje o odsluženom obaveznom roku odnosno o regulisanju vojne obaveze, original ili overen prepis inžinjerske diplome, uverenje o inžinjerskoj praksi u dosadašnjoj službi, kratak životopis, lekarsko uverenje o fizičkoj sposobnosti za službu inžinjera i uverenje o dobrom vladanju i političkoj neporočnosti izdane od strane policijske vlasti.

Izabrani kandidat biće primljen ukazom za vojnog inžinjera činovnika građanskog reda u svemu po Zakonu o Ustrojstvu Vojske i Mornarice za osoblje građanskog reda na službi u Vojsci i Mornarici.

Plata i ostale prinadležnosti sledovanje mu po Zakonu o činovnicima i ostalim službenicima građanskog reda.

Iz kancelarije štaba Komande Kosovske diviziske oblasti,

19. avgusta 1927. god. u Prištini.

Brez posebnega obvestila.

Tuge polnega srca naznanjamo, da se je naša pre-dobra blaga mati, tašča, stara mati in teta, gospa

Marija Prevc
roj. Homan
posestnica

danes, dne 24. t. m. boguvdano, previdena s tolažili svete vere s tega sveta, zanj po polnega skrbi, dela in žalosti, preselila v večnost.

Pogreb nepozabne nam pokojnice se bo vršil dne 26. t. m. ob 17. uri popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče v Kranju.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v domači farni cerkvi.

Vsem, ki so jo poznali, jo priporočamo v blag spomin in molitev.

V Kranju, dne 26. avgusta 1927.

Globoko žalujoče rodbine:

Prevc, Tavčar, Lah in ostali sorodniki.

I. O. Curwood:

Preganjana žena

Roman.

»V kako zadrego me spravljate, John Aldous, kadar me gledate tako nepremično kakor preje!«

»Odpustite mi. Vaši lasje — ne, reči hočem — vi ste tako kratki.«

»A vi ste časih zelo neprijetni« je odgovorila. »Vaša odkritost, John Aldous, je strašna!«

»Odpustite,« je dejal nato.

»In ko me poznate šele dva dni,« je dodala.

»Dva dni je lahko dolgo,« je dokazoval. »Človek se lahko rodi in živi ali pa lahko umre v dveh dneh. Sicer pa sta se najini poti že davno sešli.«

»Ali — to mi ne ugaja.«

»To, kar sem rekel?«

»Da.«

»In način, kako sem gledal na vas?«

»Da.«

Njen glas je bil zdaj tih in miren, zrla je resno in tudi smejala se ni več.

»Razumem, razumem,« je vzdihnil z globoko drhtečim glasom.

»Od vsega tistega sta minila šele dva dni, Ladygray. A to se zdi — kakor stoletje. Nerač bi, da bi slabo sodili o meni. Sam Bog ve, da ne bi rad!«

»Tega nikakor ne. Niti na um mi ne hodi,« je rekla brzo in nežno.

»Najboljši gentleman ste, John Aldous, ki sem ga kdaj poznala. Samo — vaše vedenje me spravlja v zadrego.«

»Izrežem si jezik, izkopljem si oči —«

»Nikarite — preveč strašno bi bilo,« je dejala z mehkim nasmehom. »Ali mi pomorete na voz. Blackton in Peggy že prihajata.«

Podala mu je svojo toplo, mehko roko; Blackton je posadil med njo in med Peggy in Janina roka je ostala v njegovi vso pot do gore, ki ji je bilo zleteti v zrak. Zatrjeval si je, da bi bil blazen, ako ne bi bil dovršeno srečen. Voz se je ustavil; pomagal ji je na tla. Se vedno stiskaje njeno toplo ročico v svoji desnici. Ko se je ozrla nanj, je bil spet stari, nasmejan Aldous, tako hladnokrvnen, zapet in ravodušen, da je opazil najprej začudenje in njenih oči in takoj nato laskavi, odkriti pogled, ki ga je upirala vanj takrat, kadar je bila ponosna nanj ali zadovoljna z njegovim vedenjem. In ko jo je Blackton opozoril na hrib, si je razvezala pajčolan pod brado in ga je spustila na ramena, tako da so poslednji žarki zahajajočega dne obliili bujno vihrajoče kodre in močne kite njenih las...

»To je moje plačilo,« je zašepetal John Aldous — a tiho, le sam pri sebi, da ga ne bi čula.

Ustavili so se tik ob orjaški, ploski skali; na tej skali je delalo več ljudi, ki so pritrjevali žico k majhni škatici, na kateri je bil bel električni gumb. Pavel Blackton je pokazal nani, ves rdeč od razigranosti.

»To je tista stvarca, ki požene vse to v zrak, Miss Grayeva — kakor hitro se vaš prst dotakne tega drobnega belega gumba. Ali vidite temno znožje onele gore? Na desno od nje, tam, kjer so ljudje? Pol milje je do onod; tam je izdolben 'covey' v steno hriba.«

Glas mu je drhtel od razburjenja, ko je nadaljeval, iztezaje svojo dolgo roko: »Predstavite si to! Več sto tisoč dolarjev smo potrosili,

da razrušimo to skalo, ki bo pomenila potnikom Grand Trunk Pacifica jedva pičlih sedem minut vožnje. Stotisoče smo porabili tu, milijone ob vsej železnici, da ustvarimo najbolj ravno progo na svetu in — kadar bo dograjena — najkrajšo pot od morja do morja. Zapravljanje, bi rekel kdo, a po krivici. To je veda! To je borba s konkurenco! Za vsem tem naporom stoji volja — trdna volja, da postane ta železnica največja proga na svetu! Čujte!«

Mrak se je naglo gostil. Temna gmota gore je izginjala in iz sivine, ki jo je zastrla, so se od daleč razlegali svarilni glasovi, rjovenje paznikov v ogromne megafone.

»Proč — s poti! Proč — s poti!« so kričali in doline in gorska pobočja so odbijala njihov klic; bilo je, kakor da sto glasov hkratu vpije v svarilo. Nato je zavladala neobičajna, pošastna tišina in odmev je utihnil, kakor utihne govor umirajočih; na vse strani se je razgrnilo molčanje — izzemši bevskanje prirejskega volka, ki se je skladalo s skrivnostno ubranostjo te noči. Jana je stala tik ob skali. Ljudje, ki so bili namestili baterijo, so se tiho umaknili v ozadje.

»Nared!« je rekel eden izmed njih.

»Počakaj!« je dejal Blackton, ko je Peggy začela nekaj govoriti. Pet minut je bilo vse tiho. Nato je zadonel iz noči osamljen megafon:

»Pali!«

»Nared,« je rekel inženjer z globokim vzdihom. »Vaša naloga je, Miss Grayeva, da premaknete ta mali vzvod s strani, na kateri je zdaj, v nasprotno stran; ali ste pripravljeni?«

V temi je Janina levica poiskala Johnovo. Tesno se ga je oklenila. Čutil je, da jo stresa mrzličen trepet.

»Da,« je šepnila.

Naročila in vse dopise, ličote se malih oglašev, se pošilja na Oglašni oddelek "Jutra", Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglašev, bi služijo v parredovalne in socialne namene občinstva. waka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—. Pristopnina za sifro Din 3.—.

Mali oglašev

Use pristojbina je uparila li občan s naročilom, si cer in oglašev na probajo. Čekovni račun pošilja v Ljubljano, št. 1482.

Obrt

Vsakovrstno zlato kupuje na najvišjih cenah

Cerke — juvelir

Ljubljana, Walfova ul. 1.

2492

Vulkaniziram

vsako vrsto avtomobilov

galoše in snežne gumijske čevlje

Prešernova ulica 11

12

Srebrne krone

kupuje na plačilo dobro z.

Čuden Ljubljana, Prešernova ulica 1.

2492

Motorna vozila

Avtomobili

B. S. A. motokil, avtomobil

TATRA AVTOMOBILI

in vseh vrstah in za določne

ceske brezkonkurenčne

VSI REZERVNI DELI za

agorajzija vozila na za-

lovi

DELAVNICE za vsa mo-

torna vozila, strokovno

plajsko delo in solidne

cene.

GAZARJE vedno na raz-

poloju

BENCIN in rezalne, tudi

ponoži, po konkurenčni

cenevi ceni

JUGO - AVTO d. o. o. a.

Ljubljana, Dunajska c. 36.

Telefon 2236. 178

Fiat 501

skoraj nov, bogato opre-

mljen, prodam. Ponudbe po

»35.000.« na oglašni oddelku

»Jutra«.

2492

Poltovorni avto

z novo pnevmatikami, elektri-

čno, v prvotnem stroj-

em prodaja za 8500 Din

Bežanija, Stična.

24124

Služba iščem

pri boljši družini. Vajena

sem vseh hišnih del, kuhar-

ja in šivnega rokova dela.

Ponudbe na oglašni oddelku

»Jutra« pod »V bližini Tr-

biča«.

24061

2 čevljar, pomočnika

za boljša shiša dela sprej-

me Grar Andrej, Rakek 43

24078

Trg. pomočnika

mešane stroke, voljake

proste, sprejemam tudi

prednost. Ima manufak-

ture. Ponudbe pod značko

»Zvestost« na oglašni od-

Kuharico

samoostojno, pridno in skrb-

no, s svetlimi sprejemami,

sprejme proti dobri plači

večja trgovska hiša na de-

želi. Ponudbe s navedbo

dosedanjih službovanj na

oglašni oddelku »Jutra« pod

sifro »Samoostojna in pridna

130.«

24130

Za kolarsko obrt

sprejme pomočnika in va-

ženca. Prošnja, kolari-

ko, Srednja Dobrava št. 4,

pošta Podnart.

24206

Prodajalnik in učenko

sprejem v delavnico na tr-

govino. Ponudbe na oglaš-

ni oddelku »Jutra« pod sifro

»Delavnica«.

24032

Trg. sotrudnika

prvotnega — popolnega

vezirarstva v manufak-

turi, kakor tudi v špecijalni

stroji, izdelbenega aranža-

ja, sprejem v večji trgo-

vini s nastorom 1. leten-

bra, event. pozna. Pogoj:

veletna praksa, absolutna

neopretnost, starost ne po

30 let. Istotam sprejemam

skupaj zbiranje in močnega

učenca

dobrega računarja, iz po-

stnega hiše ter s primerno

šolsko usposobljen. Ponudbe

s prepisi sprejemam na oglaš-

ni oddelku »Jutra« pod značko

»Manufaktura 204.«

24204

Godbeniki!

Prvotnega ali sprejme

igralca na klavir, gosla-

na, tenista. Namerojenje sta-

no. Samo dobro izvešani

naj poljško ponudbe na:

Mario, Hotel Royal, Opatje,

24226

Glasični trio

za ples in amiriglasbo,

po možnosti s lastnim

repertoarjem. Jazbinih

in lastnim Jazbinih za šest-

mesečno namerojenje sprej-

me prvotnega kavarja.

Nastop 1. ali 2. septembra.

Ponudbe na oglašni oddelku

»Jutra« pod sifro »Mario,

Hotel Royal, Opatje, 24227

Saferja

ki je zmogel gospodarstva,

Službe išče

Absolvent trg. šole

s dobrimi sprejemami, 1566

primerne službe kot zastav-

nik. Čeni, dopise na oglašni

oddelku »Jutra« pod sifro

»Zastavnik 20.«

24039

Za skladiščnika

ali oskrbnika bi rad prišel

bivši namestnik pri fin.

kontrolni, ki je svojevoljno

istopil in ima dolgoletno

spretnost. — Ponudbe pod

»Lovec« na upravo »Jutra«

v Mariboru.

24195

Natakar

jedilnice, ki govori per-

točno hrvaško, nemško in

italijansko, 1866. službo.

Ponudbe na oglašni oddelku

»Jutra« pod »Stalno 30.«

24139

Blagajničarka

vestna in priznana točna

ter dobro pisarstva pomoč-

nica, ki bi event. tudi po-

magala v trgovini in je kot

taka tudi izveščana, teli

primerne službe. Ponudbe na

oglašni oddelku »Jutra« pod

značko »Strankam prijetna.«

24226

Potnik

ki je že več let dobro vpla-

nan po vsaj drži ter ob-

iskuje vse boljše trgov-

ce, teli zastopstva konk-

rečnih trgov (čevljar, ple-

tenin, perila in slinilo).

Vposteva le večjih poštijih

zmožna podjetja. Ponudbe

na oglašni oddelku »Jutra«

pod značko »Samo zamejili-

vim plačnikom.«

24226

Inteligentna gđ.

zelo marljiva, večja kuh-

ar, gospodinjstva, živjanja

in ročnih del, muzikalna, go-

voriti hrvaški in nemški je

in izveščana v špecijalni

trgovini. Ljubitelja otrok,

teli primerne stalne službe.

Dopise na oglašni oddelku

»Jutra« pod značko »Čedne

sunanjosti.«

24135

Kot hišnik

teli vstopiti sakonski par

brez otrok. Dopise na oglaš-

ni oddelku »Jutra« pod sifro

»Obrtnik 13.«

24213

Samostojen žagar

prosvetljen, teli službo. Po-

nudbe s navedbo plače na

oglašni oddelku »Jutra« pod

sifro »Samostojen.«

24215

Blagajničarka

vestna in priznana točna

ter dobro pisarstva pomoč-

nica, ki bi event. tudi po-

magala v trgovini in je kot

taka tudi izveščana, teli

primerne službe. Ponudbe na

oglašni oddelku »Jutra«

pod »Strankam prijetna.«

24226

Plačilna natakarka

mlada in zmožna, teli takoj

službe. Pisane ponudbe na

oglašni oddelku »Jutra« pod

»S. G.«

24231

Trg. pomočnik

dobro izurjen v vseh stro-

kah, posebno v špecijalni,

teli kjerkoli službo. — Po-

nudbe na oglašni oddelku

»Jutra« pod »Spretnost in

zmožnost.«

24245

Pletiljo

za nogav